

Zastupljenost sportašica na specijaliziranim sportskim portalima u Hrvatskoj

Pavić, Leonarda

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, The Faculty of Political Science / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:114:307375>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-25**

Repository / Repozitorij:

[FPSZG repository - master's thesis of students of political science and journalism / postgraduate specialist studies / dissertations](#)

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

Leonarda Pavić

**ZASTUPLJENOST SPORTAŠICA NA SPECIJALIZIRANIM
SPORTSKIM PORTALIMA U HRVATSKOJ**

DIPLOMSKI RAD

Zagreb
rujan, 2023.

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

**ZASTUPLJENOST SPORTAŠICA NA SPECIJALIZIRANIM
SPORTSKIM PORTALIMA U HRVATSKOJ**

DIPLOMSKI RAD

Mentorica: prof. dr. sc. Marina Mučalo

Studentica: Leonarda Pavić

Zagreb
rujan, 2023.

Izjava o autorstvu rada i poštivanju etičkih pravila u akademskom radu

Izjavljujem da sam diplomski rad „Zastupljenost sportašica u sadržajima specijaliziranih sportskih portala“, koji sam predala na ocjenu mentorici prof. dr. sc. Marini Mučalo, napisala samostalno i da je u potpunosti riječ o mojem autorskom radu. Također, izjavljujem da dotični rad nije objavljen ni korišten u svrhe ispunjenja nastavnih obaveza na ovom ili nekom drugom učilištu, te da na temelju njega nisam stekla ECTS bodove. Nadalje, izjavljujem da sam u radu poštivala etička pravila znanstvenog i akademskog rada, a posebno članke 16-19. Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.

Leonarda Pavić

Sadržaj

1. Uvod.....	6
2. Žene u sportu.....	7
3. Percepcija ženskog sporta	14
4. Sportsko novinarstvo	21
4.1. Pregled razvoja sportskog novinarstva	22
4.2 Specijalizirani sportski portali u Hrvatskoj.....	23
4.2.1 Sportske novosti	23
4.2.2 Sportnet.....	25
4.3 Praćenje ženskog sporta u elektroničkim medijima.....	28
5. Istraživanje	30
6. Rezultati istraživanja.....	33
6. Rasprava.....	41
7. Zaključak.....	47
8. Literatura:.....	49
9. Prilozi:.....	54
Sažetak/Summary	57

Popis tablica:

Tablica 1: Dinamika objava po tjednima istraživanja	33
Tablica 2: Zastupljenost sportova u prvom tjednu istraživanja	34
Tablica 3: Zastupljenost sportova u drugom tjednu istraživanja	35
Tablica 4: Zastupljenost novinarskih formi u analiziranom periodu	36
Tablica 5: Zastupljenost nacionalnosti sportašica o kojima se izvještava	37
Tablica 6. Zastupljenost razine natjecanja o kojoj se izvještava	37

Popis slika

Slika 1: Lista sportova za sportašice od 1900. do 2016. godine.....	12
Slika 2: Udio natjecanja za sportašice na OI od 1900. do 2022. godine	13
Slika 3: Naslovi članaka o Ana Mariji Marković portala net.hr 2023. godine	15
Slika 4: Udio žena komentatorica u sportskim programima od 2012. do 2020. godine	17
Slika 5: Naslovnica portala Sportskih novosti 19. lipnja 2008.....	24
Slika 6: Naslovnica portala Sportskih novosti 22. ožujka 2023.....	25
Slika 7: Naslovnica portala SportNet 03. siječnja 2005.	26
Slika 8: Naslovnica portala SportNet 02. svibnja 2023.	27

1. Uvod

Žene su prošle dug i trnovit put prije nego su se upisale na sportsku kartu svijeta. Ne samo natjecateljskom smislu od dana kada nisu smjele niti sudjelovati u natjecanjima diljem svijeta, već u svakom djelokrugu sporta. Danas žene gledamo u ulogama sutkinja, trenerica, izbornica, članica i predsjednica odbora, ali i producentica, urednica, novinarki, komentatorica i reporterke s lica mjesta. Tradicionalno smatrano „muško područje,” u sport su se kroz godine implementirale sportašice, i unatoč koracima pomaka prema naprijed koji su dosad ostvareni, i dalje predstoji ogroman dio posla kojeg tek treba napraviti kako bi se „krvna slika” vidljivosti ženskog sporta u medijima i uspjeha sportašica u istom popravila na bolje.

Niz argumenata oduvijek se povlači u raspravama prilikom rasvjetljavanja misterija zašto se ženski sport ne prati koliko onaj u muškoj konkurenciji, a paletu podataka koji se tiču jaza financijske prirode, razlike u fizičkim predispozicijama, sponzorskih ugovora i marketinškog potencijala ne treba posebno isticati, jer sve su to dobro poznate činjenice.

No, kakva je trenutna slika ženskog sporta u *online* gabaritima? I kakvo je trenutno stanje na specijaliziranim portalima u Hrvatskoj, onima koji su u usporedbi sa informativnim i zabavnim portalima usko vezani uz svijet sporta i sve razine istog? Zaokretu u svijeta medija koji se sve više usmjeravaju k digitalnim opcijama, svjedočimo već godinama, čime se itekako otvara medijski prostor za opširnije i intenzivnije izvještavanje o ženama u sportu. Upravo *online* mediji mogu napraviti golemi i pozitivan iskorak u smjeru veće vidljivosti i zastupljenosti ženskog sporta.

Kao bivša sportašica, a danas i sportska novinarka, i sama sam u nizu seminarskih radova na fakultetu u prošlosti obrađivala teme ženskog sporta, percepcije i zastupljenosti istog. Upravo stoga sam odlučila zaokružiti završetak studija s temom koja me zanima, koju godinama pratim i nastojim je čim više afirmirati u javnom prostoru.

Diplomski rad sastoji se od osam poglavlja. Uvodno poglavlje donosi sažeti prikaz ulaska žena u sport. Slijedi pregled razvoja *online* medija i sportskog novinarstva. Istraživanjem su obuhvaćena dva specijalizirana sportska portala (sportske.jutarnji.hr te sportnet.hr) na kojima je kroz analizu sadržaja utvrđeno koliko se izvještava o sportašicama.

2. Žene u sportu

Najraniji zapisi sudjelovanja žena u sportu javljaju se u antičko doba. Ilustracije i freske na zidovima prikazivale su žene koje se bave fizičkom aktivnošću na dvorovima, no glede natjecanja, žene nisu smjele sudjelovati u organiziranim sportskim događajima. Zabrane su bile stroge tako da su, ukoliko su prisustvovala Olimpijskim igrama ili pak prešle rijeku koja je dijelila lokalitet gdje su se održavale igre od drugog dijela grada Elisa, prema tamošnjem zakonu mogle su biti osuđene na smrt bacanjem s litice planine Tropaion (archive.archaeology.org, 2023).

Žena koja je obilježila najraniji period povijesti ženskog sporta je Kiniska, spartanska princeza koja se smatra prvom osvajačicom jedne od disciplina Olimpijskih igara, i to na ohrabrenje svog brata Agesilasa. Tada su se pobjednicima smatrali vlasnici kočija, a ne vozači, no zbog zabrane ženske prisutnosti na samim Olimpijskim igrama (do tad i u samim disciplinama općenito), nije mogla sudjelovati na ceremoniji dodjele nagrade maslinovog vijenca nakon što je pobijedila u disciplini utrke kolima sa četiri konja (Kyle, 2003: 183).

Prva „ženska verzija“ sportskih igara bile su tzv. Herine igre, koje su prvi puta organizirane u šestom stoljeću prije Krista u čast božice Here. Otad su se održavale svake četiri godine na istom stadionu kao i muški sportovi, a jedina razlika bila je ta što su se žene mogle natjecati u samo jednoj disciplini, utrci skraćenoj za šestinu u odnosu na muške utrke (britannica.com, 2023).

U Sparti su žene ravnopravno sudjelovale u muškim disciplinama: hrvanju, bacanju koplja i diska te utrkama, a djevojčice su od najranijih dana prolazile jednak trenažni proces kao i dječaci s naumom da budu zdrave kako bi mogle rađati zdrave, snažne potomke (archive.archaeology.org, 2023).

U Rimskom carstvu su postojale žene koje su sudjelovale u gladijatorskim borbama koje moderni znanstvenici nazivaju gladijatrisama (lat. gladiatrix). Dokazi upućuju na to da je veliki broj žena sudjelovao u javnim igrama u Rimu iako su rimski pisci često kritizirali ovu praksu i pokušavali je zakonima regulirati.

Gladijatorice se u drevnim tekstovima često nazivaju „ludia“ (žene koje sudjeluju u igrama, festivalima ili zabavama) ili kao mulieres (žene), ali ne često kao feminae (dame), što neki znanstvenici objašnjavaju temeljem njihovog podrijetla: samo žene niže klase bile su privučene

ovim vrstama zabave iako postoje dokazi da su među „ludama“ bile i žene iz viših društvenih slojeva. Izraz „gladijatorica“ je relativno nova riječ koja se počela koristiti početkom 19. stoljeća (worldhistory.org, 2023).

Sve do 19. stoljeća su sportovi poput jahanja ili plivanja za žene predstavljali samo vrstu rekreacije, pri čemu je jedini cilj bio bavljenje žena fizičkom aktivnošću, bez naglaska na kompetitivnost prilikom natjecanja (Gerber, Felshin, Berlin, & Wyrick, 1974 prema Bell, 2008). Kompetitivna sportska nadmetanja u kojima sudjeluju žene počela su tijekom 19. i nastavila se u 20. stoljeću kad se osnivaju prvi službeni atletske klubovi. Tenis, kriket, kuglanje i streljaštvo bili su među najpopularnijim sportovima za žene, a mnogi muški klubovi dali su dozvole za sudjelovanje žena u zasebnim sportskim aktivnostima (isto).

Pravu afirmaciju ženskog sporta vidimo kroz olimpijski pokret. Prve moderne Olimpijske igre održane 1896. godine nisu dozvoljavale sudjelovanje sportašicama. Pierre de Coubertin bio je oštar protivnik ženskih sportskih nadmetanja, što je u nekoliko navrata isticao u svojim dnevnicima riječima „*ova ženska semi-Olimpijada je nepraktična, nezanimljiva i neunosna, i neću oklijevati dodati da je i neprimjerena, nije u skladu s mojim konceptom Olimpijskih igara.*“ (Coubertin, 1928: 189). Par godina poslije, podijelio je i svoje viđenje o praćenosti ženskog sporta te napisao da „*ako neke žene žele igrati nogomet ili boks – dozvolite im uz uvjete da se takva natjecanja održe bez gledatelja, jer gledatelji koji će pohrliti na takvo natjecanje nisu tamo da bi gledali sport.*“ (isto, 189).

Prve Olimpijske igre na kojima su žene mogle sudjelovati održane su u Parizu 1900. godine, kad im je dozvoljen nastup u pet kategorija: tenisu, jedrenju, kriketu, jahanju konja i golfu. Nastupilo je ukupno 22 sportašice što je u odnosu na ukupan broj natjecatelja (997) bilo svega 2,2 posto (olympics.com, 2023).

Dvadeseto stoljeće je donijelo velike promjene. Heroine koje su obilježile ovo doba dale su neizmjeran doprinos kako kroz svoje vlastite uspjehe i ostvarene rezultate, tako i kroz razne naume s ciljem da se podigne razina svijesti o ženskom sportu te njegovoj važnosti. Jedna od najvažnijih je Alice Milliat (1884-1957), francuska veslačica koja se žestoko zalagala za ravnopravnost ženskog sporta te je osnovala Međunarodni sportski savez žena (International Women's Sports Federation, IWSF) i organizirala prve ženske Olimpijske igre 1921. godine (womensportinternational.org, 2023).

Važnu ulogu odigrala je i Billie Jean King (1943 -), bivši svjetski teniski broj jedan. Tijekom svoje sportske karijere nanizala je velike uspjehe, osvajala najveće teniske turnire (Wimbledon je osvojila čak 20 puta), a osnovala je i Ženski teniski savez (Women's Tennis Association, WTA) te Ženske sportske udruge (wtatennis.com, 2023). Borba za ravnopravnost spolova u sportu dobila je posebnu težinu nakon „Borbe spolova”, egzibicijskog meča iz 1973. kad je pobijedila svog teniskog kolegu s vrha teniskih rang listi Bobbyja Riggsa čime je napravila ogroman iskorak u priznavanju i uvažavanju ženskog tenisa.

Tijekom 20. stoljeća postavljali su se i obarali rekordi, u ženskoj konkurenciji dodavali sportovi, a danas je brojka sportova u kojima se natječu žene nikad veća. U prvim desetljećima 20. stoljeća svoj trag ostavile su sportašice koje su svojim uspjesima, ali i neprekidnom borbom za ravnopravan tretman prokrčile put za budućnost ženskog sporta. Svoje ime je u sportsku povijest upisala engleska tenisačica Charlotte Cooper Sterry (1870-1966) kao prva osvajačica medalje na Olimpijskim igrama, a do kraja profesionalne karijere i peterostruka osvajačica Wimbledonu. Američka golferica Glenna Collett Vare (1903-1989), šesterostruka osvajačica amaterskih golf turnira pridonijela je popularizaciji golfa među ženama te ih je sa privatnih terena „donijela” na one javne (Woolum, 1998: 10).

Tenisačica Helen Wills Moody (1905-1998) osvojila je sedam *US National Singles* naslova u karijeri, uz to je osam puta osvojila Wimbledon, ali i zlatnu medalju na Olimpijskim igrama u Parizu 1924. godine. Američka plivačica Sybil Bauer bila je prva žena kojoj je za rukom pošlo oboriti dotadašnji muški rekord u disciplini 100 metara leđno, a njena sunarodnjakinja Gertrude Ederle (1905-2003) prva je žena koja je 1926. godine preplivala La Manche. Američka tenisačica Maureen Connolly (1934 - 1969) je 1953. godine postala prva žena koja je osvojila Grand Slam. Svjetska rekorderka Wilma Glodean Rudolph (1940 – 1994) rušila je rekorde na atletskim stazama, i pritom postala prva Amerikanka koja je uzela tri zlatne medalje u atletici na jednim Olimpijskim igrama 1960. održanima u Rimu. Njemačka tenisačica Stefanie Maria Graf (1969 -) osvojila je 107 WTA turnira, no to je samo mali dio onoga što je ostavila u svoje tenisko nasljeđe. Jedina je tenisačica koja je osim Grand Slama iste godine uzela i zlatnu medalju na Olimpijskim igrama (kasnije prozvano „Golden Slamom”) 1988. godine. Do danas je neponovljiv pothvat i vremenski period kojeg je provela na vrhu teniske WTA rang-liste. Steffi Graf je bila broj jedan čak 377 tjedana što se nije ponovilo u povijesti kako ženske, tako i muške kategorije otkako je uspostavljena lista. Češka tenisačica Martina Navrátilová (1956 -) se u bogatoj karijeri također može pohvaliti rekordom koji se do danas nije oborio. Jedina

je tenisačica koja je na mjestu broj 1 WTA rang-liste provela više od 200 tjedana i u pojedinačnoj (332 tjedna) i u konkurenciji parova (237 tjedana).

Svijet ženske košarke zadužila je Amerikanka Nancy Lieberman (1958 -) čiji je doprinos istom zavrijedio ulazak u Kuću slavnih košarke 1996. te u Kuću slavnih ženske košarke tri godine kasnije. Gimnastičarka Larisa Latynina (1934 -) i dan danas drži rekord po broju najviše osvojenih olimpijskih medalja u ženskoj i muškoj konkurenciji sa njih devet, a 18 medalja osvojenih za Sovjetski Savez u dva olimpijska ciklusa bile su rekord koji se nije oborio čak 48 godina. Nekoliko godina kasnije rumunjska gimnastičarka Nadia Comăneci (1961 -) je postala prva gimnastičarka koja je na Olimpijskim igrama dobila maksimalnu ocjenu 10, a takvu ocjenu zaradila je sjajnim izvedbama još šest puta. Sa pet zlatnih medalja na Olimpijskim igrama od 1976. do 1980. (uz tri srebrne i jednu brončanu) uvelike pripomogla popularizaciji gimnastike u svjetskim okvirima. Sve su to žene koje su rušile predrasude, koje su bile uzori drugim ženama, koje su podizale letvicu onoga što žene mogu ostvariti u svijetu sporta.

Treba napomenuti kako se pravi procvat ženskog sporta u Americi dogodio usvajanjem zakona pod nazivom *Title IX* 1972. godine. Radi se o američkom zakonu koji je u 37 riječi ženama garantirao jednaku dostupnost obrazovanja: „*Niti jedna osoba u Sjedinjenim Američkim Državama neće na osnovu spola biti isključena iz sudjelovanja, uskraćena beneficija ili izložena diskriminaciji u okviru bilo kojeg obrazovnog programa ili aktivnosti koja prima Saveznu financijsku pomoć*” (Woolum, 1998: 18). Prvi pomaci u okvirima ženskog sporta bili su vidljivi u školskim dvoranama, jer samim usvajanjem zakona mlade djevojke su imale jednak pristup sportu i sportskim aktivnostima kao i dječaci. Koliko je zakon značio u segmentu povećanja brojke djevojčica koje se bave sportom govori istraživanje Ženske Sportske Fondacije (Women's Sports Foundation, WSF) 50 godina nakon uvođenja istog. Prema istraživanju, od 1971. godine kada je brojka osnovnoškolskih djevojčica koje se bave sportom bila 294 015, do 2019. godine brojka je narasla na 3.4 milijuna (womenssportsfoundation.org, 2021) - uvećala se gotovo 12 puta. Ukoliko promatramo djevojke koje su se za vrijeme fakulteta bavile sportom, od 1971. godine brojka je sa 29 977 skočila na 215 486 2021. godine (isto).

U osamostaljena Hrvatske također možemo pronaći niz primjera žena koje su bilo svojim izvanrednim angažmanom ili iznimnim postignućem ostavile trag u sportovima koji do tad nisu brojali „žensko društvo.” Jedna od najtrofejnijih hrvatskih sportašica je skijašica Janica Kostelić (1982 -) koja se kroz karijeru okitila cijelom paletom odličja, bilo da se radi o medaljama sa Zimskih Olimpijskih igara (sveukupno četiri zlatne te dvije srebrne medalje) ili

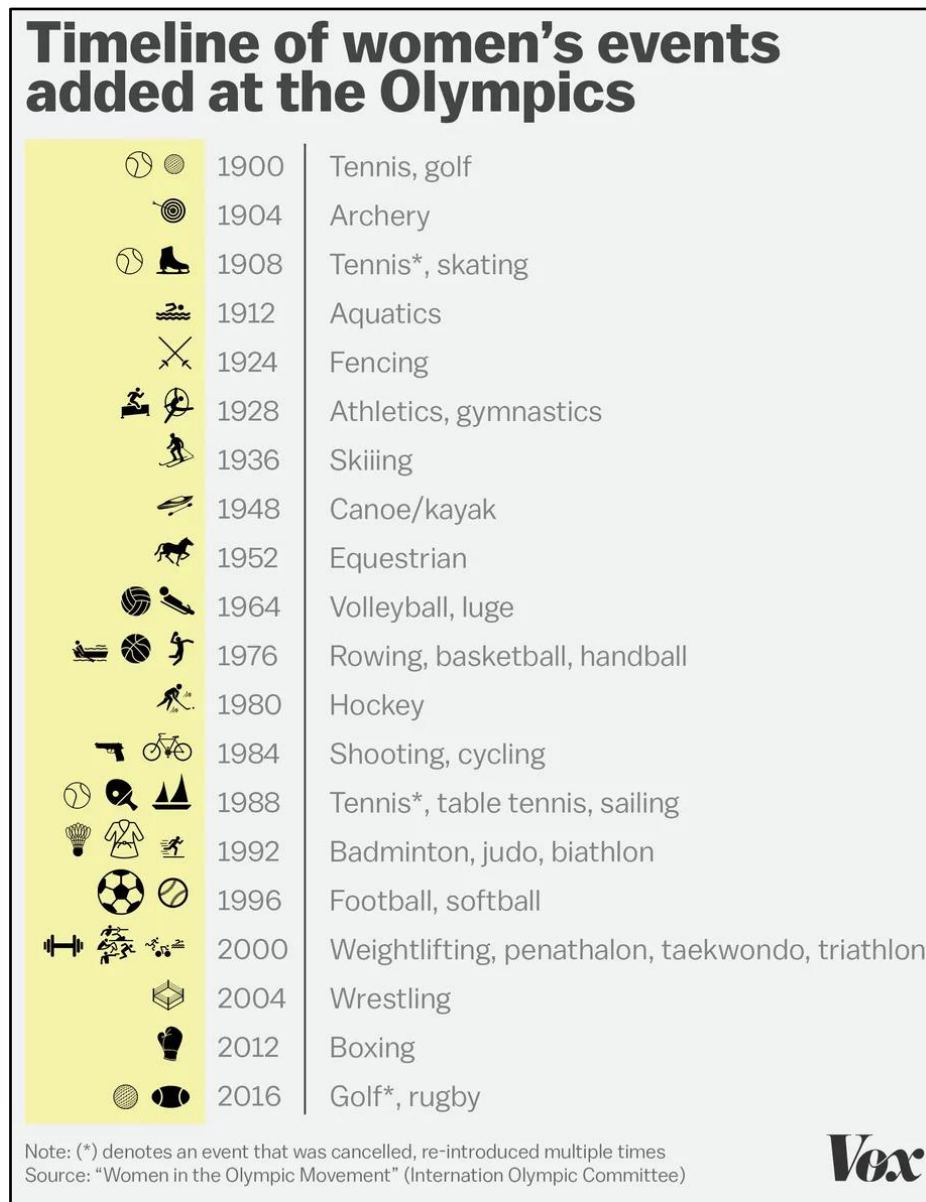
pak Malim i Velikim kristalnim globusima u Svjetskom skijaškom kupu kojih posjeduje sveukupno 10, primjer je sportašice čija priča inspirira i godinama nakon što se oprostila od dominacije svjetskim skijaškim stazama.

Atletičarka Blanka Vlašić (1983 -) također se kroz bogatu karijeru okitila brojim medaljama – od srebra i bronce na Olimpijskim igrama, pa sve do zlatnih, srebrnih i brončanih odličja na Svjetskim i Europskim prvenstvima, Svjetskim dvoranskim prvenstvima, Mediteranskim igrama... Jedna od sportašica koje i dan danas ruše rekorde je bacačica diska Sandra Perković (1990 -) koja se kroz karijeru dvaput popela na najviše olimpijsko postolje, a u više navrata na Svjetskim i Europskim prvenstvima, u Dijamantnoj ligi, ali i Mediteranskim igrama.

Listu uspjeha Hrvatske u ženskom sportu dodatno su obogatile i džudašica Barbara Matić (1994 -), tekvandoašice Lucija i Ana Zaninović (1987 -) kao i Matea Jelić (1997 -) te Lena Stojković (2002 -). Bilo je tu i uspjeha i na ekipnoj razini, kao onaj brončanih rukometnih reprezentativki sa prethodnog Europskog prvenstva 2020. godine. Od osnutka Hrvatske pa sve do danas sportašice su kroz uspjehe kako u pojedinačnoj tako i ekipnoj konkurenciji rušile barijere, pomicala granice i iz natjecanja u natjecanje dokazivale kako za njih nema nepremostivih prepreka.

Ženski sport je prevalio ogroman put, a tijekom istog u nekoliko navrata su se pojedini sportovi dodavali na popis sportova na Olimpijskim igrama. Neki su se (kao primjerice tenis, što prikazuje slika 1) i po nekoliko puta naknadno vraćali među konkurenciju onih u kojima se natječu žene.

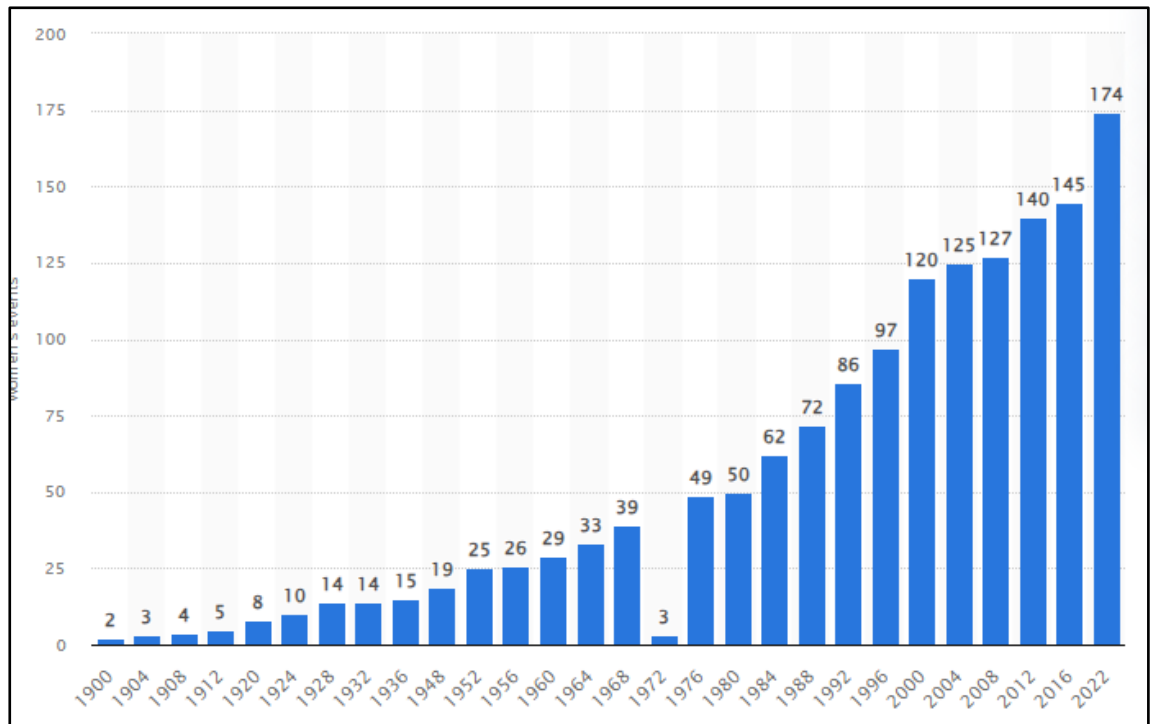
Slika 1: Lista sportova za sportašice od 1900. do 2016. godine

(Izvor: vox.com, 2016.)

Od 1900. godine do danas brojka sportskih događaja u kojima sudjeluju žene bila je najveća upravo na posljednje održanim Olimpijskim igrama u Tokiju prošle godine. Na Olimpijskim igrama mladih u Buenos Airesu 2018. godine ponovno su se rušili rekordi. Po prvi puta na nekim multi-disciplinskim Igrama bila je jednaka brojka sportašica i sportaša na natjecanju – po 2006 (olympics.com, 2021). Rast brojke sportova u kojima sudjeluju žene pratio je i rast brojke sportskih događanja za vrijeme Olimpijskih igara, što prikazuje slika 2.

Slika 2: Udio natjecanja za sportašice na OI od 1900. do 2022. godine

(Izvor: statista.com, 2022)

Godine 1900. na Olimpijskim igrama sudjelovale su samo 22 sportašice i to u pet sportova: tenisu, jedrenju, kriketu, jahanju konja i golfu. Radilo se o samo dva sportska *eventa* namijenjena sportašicama dok je godine 2022. brojka je porasla na njih 174. Dugotrajna borba sportašica za jednakost kulminirala je 2016. godine na Olimpijskim igrama u Rio de Janeiru kada je reprezentativnost sportašica i sportaša bila „najbliža” - sportašice su tada činile 45% ukupnog broja natjecatelja na Igrama (olympics.com, 2023), a podsjetnika radi – na prvim Olimpijskim igrama u kojima su sudjelovale žene 1900. godine, ukupan udio sportašica bio je svega 2,21 posto.

3. Percepcija ženskog sporta

Percepcija ženskog sporta i manjak medijskog interesa za istu kroz godine je bilo nepresušno vrelo brojnih znanstvenih radova. Kako bi se bolje analiziralo trenutačno stanje zastupljenosti sportašica u medijima, važno je dati kratki pregled brojnih dosadašnjih istraživanja. Jedno od istraživanja bazirano na trideset godišnjoj povijesti sportskog izvještavanja u *The New York Timesu* pokazalo je kako se 86,7 posto članaka posvećuje sportašima, a samo 5,2 posto sportašicama (Schmidt, 2016). Osim toga, istraživanje je pokazalo kako se o sportašicama pišu kraći članci, sa zamjetno manjim brojem riječi u odnosu na muške sportove (isto).

Marginalizaciju ženskog sporta prikazalo je i istraživanje u kojem su se analizirale naslovnice američkog sportskog časopisa *Sports Illustrateda* u razdoblju od 2000. do 2011. godine. Unatoč kontinuiranom rastu udjela žena koje se bave sportom od uvođenja zakona *Title IX*, žene su se na naslovnici pojavile u samo 4,9 posto slučajeva (Carini&Weber, 2012). Također, pokazalo se kako je veći postotak žena na naslovnicama bio u periodu od 1954. do 1965. godine u odnosu na 11 godina novog tisućljeća (isto). Osim izrazito malog broja naslovnica, sportašice su nerijetko dijelile „svjetla reflektora” sa sportašima pa i anonimnim ženama koje nisu direktno bile povezane sa svijetom sporta odnosno služile su kao ilustracija ili objekt (isto).

Slične rezultate ponudilo je i istraživanje Clavija i Eaglemana iz 2010. godine koje je analiziralo deset najpopularnijih sportskih blogova u Sjedinjenim Američkim Državama. Utvrdili su kako su sportaši dobili znatno više „fotografske pokrivenosti” te kako je daleko vjerojatnije da će fotografije sportašica (ukoliko ih ima) biti seksualno sugestivne prirode (Clavio&Eagleman, 2011: 295).

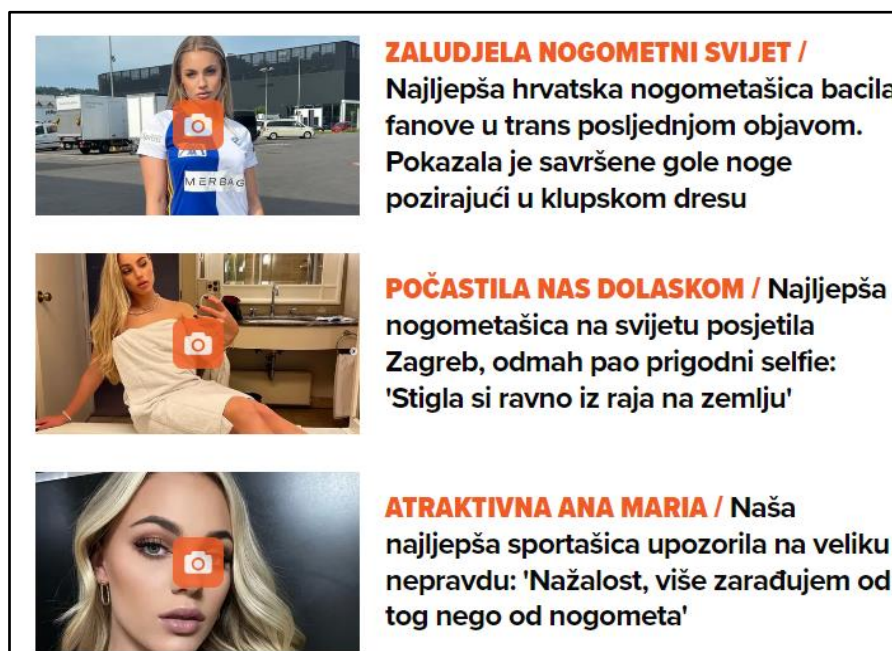
Seksualno sugestivne poruke imao je i niz članaka o karijeri ruske tenisačice Anne Kournikove (1981 -) u kojoj se glavni fokus stavljao na brojne segmente njenog privatnog života, dok se učinku na teniskim terenima davala sporedna uloga. Bila je među deset najtraženijih žena na Google pretraživaču od 2001. do 2003., a prve navedene godine bila je i najtraženiji pojam u korelaciji sa sportom (archive.google.com, 2001). Konteksta radi, manje su se pretraživali Wimbledon, US Open, Tour de France... O tome kako su mediji percipirali Annu Kournikovu dodatno svjedoči i istraživanje Claytona i Harrisa iz 2002. godine. Analizom medijske reprezentacije pojmova ženstvenosti i muškosti ustvrdili su kako je 67 posto članaka o njoj bilo primarno fokusirano na njezin fizički izgled i teme nepovezane sa tenisom (Clayton&Harris,

2002). Kournikova je bila i tema pjesama čiji su stihovi u nekoliko navrata također bili seksističke prirode. Grupa Binge u jednoj od svojih pjesama pjeva o „Anni Kournikovoj sa nogama tako dugim”, „sa jako kratkim porubom” i uz želju da ispuni želju pjevača da bude njen „ball boy.” Pjesma španjolskog pjevača El Chivija u jednom stihu spominje „zamah čudesnog grudnjaka Kournikove”, i to nisu jedini primjeri.

Sličnu sudbinu doživjela je i jedna od najboljih tenisačica svih vremena, Amerikanka Serena Williams (1981 -) koju je američki reper Kanye West opjevao u stihu „ali ja tražim onu pravu, jeste li je vidjeli, moja vidovnjakinja mi je rekla da ima pozadinu poput Serene.” Južnoafrički reper Zooci Coke Dope je Mariju Šarapovu (1987 -), još jednu legendarnu tenisačicu spomenuo u svojoj pjesmi stihom „kratka suknja, da, kratka kao ona Šarapove.”

Jedan od primjera kako domaći mediji akcent stavljaju na segmente nepovezane sa sportskim uspjesima je i niz članaka o hrvatskog nogometašici Ana Mariji Marković. Brojni naslovi članaka sadrže izraze kao što su „najljepša nogometašica svijeta”, „najljepša hrvatska sportašica” i slične izvedenice. Pretraživanjem njenog imena i prezimena kao teme na portalu net.hr nudi se cijela lepeza članaka u kojima je već u naslovu fokus na fizičkom izgledu. Neki od primjera prikazani su kroz sliku 3.

Slika 3: naslovi članaka o Ana Mariji Marković na portalu net.hr

(Izvor: net.hr, 2023)

„Atraktivna Ana Maria” kako su Marković i oslovili u naslovu jednog članka na portalu net.hr nije bila lišena sličnih inačica čak ni kada se radi o jednom od najvećih sportskih uspjeha za svakog sportaša i sportašicu. Marković je dobila poziv u Hrvatsku žensku nogometnu reprezentaciju u studenom 2021. godine, a tada je naslov članka u kojem se o tome izvještavalo glasilo: „*Obara s nogu! Jedna od najljepših nogometašica svijeta igrat će za Hrvatsku, upravo je dobila poziv u reprezentaciju!*” (net.hr, 2021).

Disproporcija se očituje i u svijetu sportskog novinarstva u kojem žene također nisu lišene tretmana „manje vrijednosti.” Sve boljke odnosa prema ženama u sportu vidljive su i u ovoj sferi sporta u kojoj su novinarke, reporterke, voditeljice ili pak komentatorice marginalizirane, Nažalost, često su percipirane kao žene minimalnih stručnih sposobnosti i referenci za taj posao kojima je „lijepo lice” dostatno da bi izvještavale o sportskim događanjima.

Pomak u tom segmentu vidljiv je nekoliko godina unazad. U borbu protiv stigme kako ženama nije mjesto ni na borilištima niti uz njih krenule su baš bivše sportašice. Nakon uspješne sportske karijere, nastavile su „plivati sportskim vodama“ bilo da se radi o sudjelovanju u raznim organizacijskim odborima, savezima, treniranjem vlastite (najčešće ženske) ekipe ili pak u sferi sportskog novinarstva.

Mary Carillo (1957 -) je nakon teniske karijere koju je prekinula zbog ozljede koljena postala stručna komentatorica i reporterka osamdesetih godina prošlog stoljeća. Kroz televizijsku karijeru radila je na nekolicini američkih televizijskih postaja, a okušala se i kao komentatorica sportova kao što su bob, sankanje i skeleton. Američke košarkašice Ann Meyers (1955 -) i Robin Roberts (1960 -) su također nakon profesionalnih sportskih karijera ostale u sportskim sferama kao stručne komentatorice – Meyers kao prva žena koja je bila takozvani „*color commentator*” NBA utakmica 1997. u programu američke televizije NBC.

Upravo one su među prvima utabale put zbog kojeg danas o košarci izvještavaju brojne žene, s naglaskom na one koje su ostvarile respektabilne igračke karijere. Neke od njih su i bivša francuska košarkašica Chloé Westelynck (1991 -) kao i Kanađanka Shona Thorburn (1982 -) koju publika ima prilike slušati u ulozi komentatorice, te Španjolka Amaya Valdemoro (1976 -), a matična organizacija pod čijom palicom rade je Međunarodna košarkaška federacija (Fédération Internationale de Basketball, FIBA).

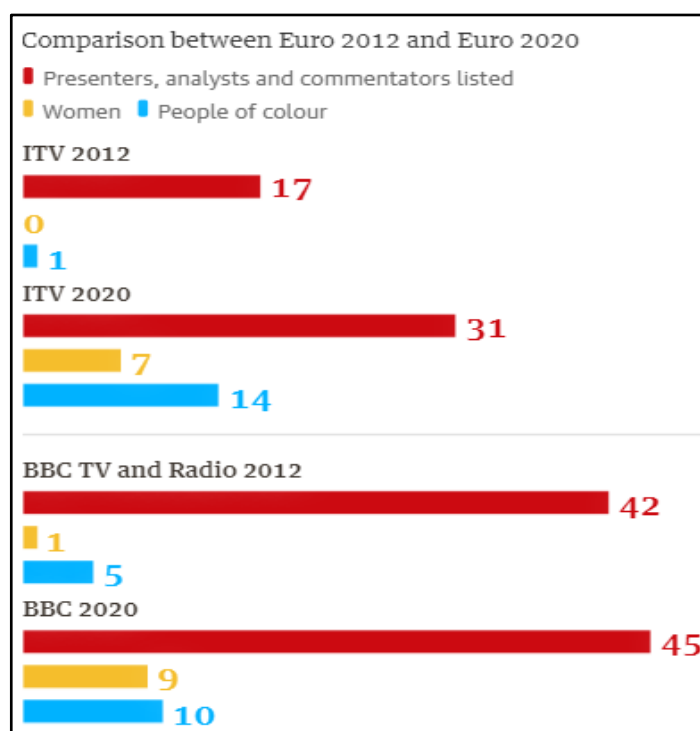
Posljednjih nekoliko godina svjedoči se rapidnom poboljšanju glede raznovrsnosti u sportskim programima i engleskih televizijskih postaja, s naglaskom na nogomet. Bivša engleska nogometašica Alexandra Scott (1984 -) se nakon završetka igračke karijere 2018. godine u svega nekoliko godina prometnula u jedno od najboljih i najpoznatijih televizijskih lica u emisijama nogometne tematike. Ravnopravno sudjeluje u vođenju emisija, raspravama, prijenosima utakmica kao sukomentatorica (ovisno o radnom zadatku), i to uz eminentna nogometna imena kao što su bivši igrači Gary Lineker te Jamie Carragher. Uz to, na Sky Sportu je ispisala povijest kao prva žena koja je postala „*TV pundit*” 2018. godine što je do tad bila uloga rezervirana isključivo za muškarce.

Osim Scott, jedna od nogometašica koja je i dalje aktivna kako na travnjacima tako i uz njih je i danska nogometašica Nadia Nadim (1988 -). Iako se i dalje profesionalno bavi nogometom, česta je gošća specijaliziranih nogometnih emisija u kojima se pokrivaju velika natjecanja, no fokus nije samo na ženskoj konkurenciji. Za vrijeme prošlogodišnjeg Svjetskog prvenstva u Kataru u jednom periodu bila je dio ekipe koji je analizirala muško prvenstvo na dnevnoj bazi za englesku televiziju ITV, no zbog obiteljskih razloga tu ulogu morala je prijevremeno napustiti.

Scott i Nadim samo su neke od žena koje pišu nove stranice sportsko novinarske priče u Engleskoj, a primjera je do danas osjetno više u odnosu na prethodna razdoblja. Upravo slika 4 donosi prikaz cjelokupnog rasta brojke žena (ali i pripadnika drugih rasa) u sportskim programima na engleskim televizijskim i postajama ITV te BBC od Europskog prvenstva 2012. do Europskog prvenstva 2020. godine.

Primjera radi, ITV je 2012. bio bez itijedne žene u svom kadru, dok osam godina kasnije broji sedam voditeljica, stručnih komentatorica ili reporterki u svom timu. BBC je 2012. godine imao samo jednu ženu, dok je 2020. ta brojka porasla na devet žena koje izvještavaju o nogometu kroz kontinuirane specijalizirane minute posvećene isključivo tome. Sve to su samo neki od primjera kroz svega par sportova koji pokazuju kako u ženama gori jednaka želja za uspjehom, jednako zalaganje, rad i upornost. Bilo da se radi o minutama provedenim na sportskim borilištima ili svakodnevnim izvještavanjem o istima nakon posljednjeg zvižduka vlastite sportske karijere.

Slika 4: Udio žena komentatorica u sportskim programima od 2012. do 2020. godine

(Izvor: theguardian.com, 2021)

U Hrvatskoj se u posljednjih nekoliko godina očituje veliki iskorak u smjeru većeg broja sportskih novinarki u redakcijama. Milka Babović (1928 - 2020), prva hrvatska sportska novinarka i komentatorica, doajenka televizijskog sportskog novinarstva otvorila je vrata svim ženama koje danas gledamo kako u redakcijama tiskanih, radijskih ili televizijskih medija. Od 1949. godine krenuo je njezin sportsko-novinarski put, i to nakon uspješne sportske karijere u atletici u kojoj je čak 25 puta rušila državne rekorde, a ujedno je bila i višestruka državna prvakinja Jugoslavije. Bila je jedna od osnivačica Televizije Zagreb 1957. godine, a na istoj je bila i prva sportska urednica. Osim reporterskog dijela posla, radila je i kao komentatorica na Olimpijskim igrama te brojnim velikim sportskim manifestacijama, a najupečatljiviji su bili prijenosi umjetničkog klizanja u kojima je s velikom pažnjom gledateljima prenosila i opisivala svaki detalj, od točke koja se izvodi pa sve do boje kostima klizačica.

Unatoč zasluženom statusu kojeg je imala Milka Babović među svojim kolegama, trebao je proći dugi niz godina da bi vidjeli nešto veću brojku sportskih novinarki u redakcijama. Prvobitno su se pojavljivale kao voditeljice u sportskim emisijama ili pak u vijestima na televizijskim postajama, a s vremenom se brojka reporterke i komentatorice povećavala.

Sportska novinarka i voditeljica Hrvatske televizije Mirna Zidarić (1971 -) već je 28 godina članica sportske redakcije HRT-a u kojoj je osim minuta provedenih u studiju kao voditeljica, izvještavala i sa brojnih sportskih terena.

Mila Horvat (1981 -) je 13-godišnju karijeru na HRT-u započela u emisiji „Dobro jutro Hrvatska” kao novinarka, voditeljica, potom i urednica. Karijerni zaokret dogodio se 2006. godine kada je postala dio sportske redakcije u kojoj je također krenula kao novinarka, reporterka i voditeljica emisija koje su pratile velika reprezentativna natjecanja, ali i ona klupska. Kroz godine uspješnog rada postala je između ostalog i prva žena koja je samostalno vodila i uređivala emisiju Europskog prvenstva 2012, godine.

Bivša sportašica i sportska novinarka Lana Banely (1985 -) na HRT-u je provela deset godina u kojima je osim voditeljske i reporterske uloge imala i onu komentatorsku prilikom velikih natjecanja kao što su Olimpijske igre. Komentirala je umjetničko klizanje i taekwondo kojeg je i sama trenirala također deset godina, a pred kraj televizijske karijere etablirala se i kao voditeljica te urednica sportskog bloka u Dnevniku.

Primjera je mnogo i na drugim televizijskim postajama: od Ivone Hemen te Ines Gode Forjan, voditeljica te sportskih reporterke na RTL televiziji, kao i Anite Katajzi Roth te Ana-Marije Vuković, također sportskih novinarki, voditeljica te urednica na Nova TV-u... ali priča sportskih novinarki u Hrvatskoj ne staje tu. Romana Eibl radila je kao sportska novinarka u redakcijama Vjesnika, 24sata te Jutarnjeg lista, a 2014. godine joj je dodijeljena nagrada za novinarku godine koju dodjeljuje Hrvatski zbog sportskih novinara. Dugogodišnja sportska novinarka Sportskih novosti Renata Beluhan bila je jedna od urednica deska, a 2008. godine Hrvatski zbor sportskih novinara dodijelio joj je nagradu za najbolji komentar. Kada promatramo komentatorski posao, unatoč činjenici što ne spada pod novinarku sportske redakcije, HRT-ova voditeljica te reporterka Zrinka Grancarić (1977 -) prilikom trajanja Olimpijskih igara političke i informativne minute zamijeni sportskima kada preuzima ulogu sportske komentatorice jedrenja kojim se i sama bavila u mladosti.

Postoje i pozitivni primjeri koji svjedoče u korist poboljšanja generalne percepcije ženskog sporta. Istraživanje iz 2018. godine koje je provela američka kompanija Nielsen analiziralo je uzlet ženskog sporta i predodžbu o istom.

Među osam tržišta (SAD, UK, Francuska, Italija, Njemačka, Španjolska, Australija i Novi Zeland) pokazalo se kako je 84 posto generalne populacije ljubitelja sporta ili istodobno zainteresirano za muški i ženski sport ili pak samo za onaj ženski (niensports.com, 2018: 5). Od toga je 51 posto ispitanika činila muška populacija što svjedoči u korist toga da su i muškarci zainteresirana publika kada je riječ o ženskom sportu, bez obzira na nerijetko uvriježeno mišljenje kako to nije slučaj (isto).

Da ženski sport ima svoju publiku svjedoče i brojke finala velikih sportskih natjecanja proteklih godina. Prošlogodišnje Europsko nogometno prvenstvo za žene održano u Engleskoj porušilo je sve rekorde: finale na Wembleyju između Njemačke i Engleske gledalo je rekordnih 87 192 gledatelja što je najveća gledanost za neku žensku internacionalnu utakmicu u Europi (espn.co.uk, 2022).

Osim toga, radi se o najgledanijem izdanju ženskog prvenstva sa globalnom kumulativnom gledanošću od 365 milijuna gledatelja (isto). Usporedbe radi, do tad je najveću kumulativnu gledanost imalo prvenstvo iz 2017. kada je brojka bila 178 milijuna (isto). Ograničimo li se opet pak samo na finale, ispred malih ekrana prvenstvo je gledalo oko 50 milijuna ljudi što je triput više od dotadašnjeg rekorda, također iz 2017. godine (isto).

Takve brojke i istraživanja moraju biti pogonsko gorivo u borbi protiv stigme ženskog sporta jer dvojbe nema – publika postoji. Pitanje je samo koliko će joj se sadržaja kroz sve vrste medija i kontinuirano nuditi kako ne bi sve stalo u par redaka ili minuta u kojima se izvještava o velikom sportskom uspjehu, bez svega onoga što ga je i gradilo. A to je često puno dojmljivije.

4. Sportsko novinarstvo

Sportsko novinarstvo je „posebna vrsta novinarstva koja sportske događaje i s njima povezane teme najavljuje, izravno prenosi, komentira te ih analizira nakon što završe, a neizostavni dio tog procesa su sportski događaji i njihovi sudionici, predmet informacije, mediji i sportski novinari te recipijenti“ (Vasilj, 2014: 23).

Unutar novinarstva postoji cijeli spektar sfera i područja interesa koje svaki novinar kroz vrijeme, iskustvo, praksu, ali i osobne preferencije odluči odabrati kao ono kroz koje će graditi svoj karijerni put. Miroslav Vasilj je specijalizaciju za određeno područje unutar novinarstva nazvao nužnim „kako bi se izbjeglo svaštarenje,“ a ono se primjenjuje još od 1830. godine (isto, 21). Pod takozvane „tradicionalne redakcije“ prema Vasilju spadaju unutarnja politika, vanjska politika, gospodarstvu, kultura i sport (isto). Vasilj dodaje kako je prema posljednje spomenutoj rubrici podcjenjivanje bilo prisutno kroz povijest, a u jednoj mjeri traje i dan danas, iako su vidljivi pomaci u poimanju sportskog novinarstva kao redakcije ravnopravne s ostalima (isto).

Kroz povijest mogu pronaći primjeri proslavljenih pisaca koji su kroz jedan dio života koračali i sportsko-novinarskim putem. Ernest Hemingway (1899-1961) je sa svega 18 godina bio sportski novinar *Kansas City Star*, a u svom literarnom stvaralaštvu nije se libio koristiti sportske reference, kao što je ona bejzbolska u romanu „Starac i more“ (Morris, 2019: 253). Norman Mailer (1923-2007) je u svojoj knjizi „Borba“ pisao o jednom od najpoznatijih boksačkih mečeva između Muhammada Alija i Georgea Foremana poznatijem pod nazivom „*Rumble in the Jungle*.“ Sport je u svakodnevnom životu bio visoko na listi prioriteta i bivšem glavnom sucu američkog Vrhovnog suca Earlu Warrenu (1891-1974). Jednom prilikom izjavio je kako „uvijek prvo okrene novine na sportsku rubriku, jer sportske stranice bilježe ljudske uspjehe, a prve stranice nova ništa osim ljudskih neuspjeha“ (Sports Illustrated, 1968 prema Moritz, 2014: 40). Citat je to koji je uklesan u zid Newseuma u Washingtonu, muzeju koji je posvećen američkom novinarstvu i koji pobliže oslikava kakvu ulogu ima sportsko novinarstvo (isto).

Prema Vasilju (Vasilj, 2014: 41), sport pronalazi svoj prostor u sljedećim medijima:

1. tisak (u usporedbi s preostalima, informacije objavljuje tek idući dan, pa pribjegava što detaljnijem i bogatijem izvješću sa sportskih manifestacija koje su se održale, a sve

češće pribjegava subjektivnim žanrovima preko kojih relevantna imena sportskog novinarstva iznose svoje stavove i sudove)

2. radio (zbog prijenosa ili učestalih javljanja sa istih u radijski program i dalje bilježi veliku slušanost – primjer domaće nogometno prvenstvo u Hrvatskoj)
3. televizija (drži primat po broju recipijenata, utjecaju te financijskom učinku, a izravni TV prijenosi sportskih manifestacija spadaju među emitiranja s najvećom gledanošću)
4. novi mediji (njihova omniprezentnost, brojnost i agresivnost nametnule su ih kao značajnije čimbenike prilikom izvještavanja o sportskim događanjima, a svojom pojavom brišu granicu tradicionalnog novinarstva te građanskog koje se sve češće koristi)

S obzirom na brojnost sportskih događaja, postoje određeni čimbenici po kojima se selektiraju ne samo u specijaliziranim sportskim medijima, već i sportskim stranicama te programima. Vasilj je među njima istaknuo i favoriziranje muškog u odnosu na ženski sport. Popriličan broj medija ne pridaje pozornost sportovima kojima se bave žene, a „*do naslovnica i prvih sekundi radijskih i televizijskih emisija mogu se probiti isključivo u slučaju postizanja vrhunskih rezultata*” (isto, 42). Manjak medijske popraćenosti posebice se očituje u ekipnim sportovima, dok je stanje u individualnim sportovima nešto bolje, iako se cjelokupan problem medijske zapostavljenosti očituje kako u zemljama trećeg svijeta, tako i Europe te Sjeverne Amerike (isto, 42).

4.1. Pregled razvoja sportskog novinarstva

Povijest sportskog novinarstva seže duboko u antičko doba. Prvi zapisi o sportskim manifestacijama potječu iz vremena Rimskog carstva i Gaja Julija Cezara koji je utemeljio *Actu Diurnu* (također i *Acta populi/publica*). Radi se o antičkoj verziji novina koje su se klesale na kamenim pločama, a sadržavale su službena izvješća Senata (uz teme društvenog značaja kao što su bile borbe gladijatora u arenama) i bile su postavljene na Forum gdje su bile dostupne svima, a kasnije su se prenosile i u druge gradove (Vasilj, 2014: 18).

Vasilj navodi i povijesnu crticu o tadašnjoj važnosti sporta u Rimskom carstvu kada se slavni rimski govornik Marko Tulije Ciceron, požalio na svog izvjestitelja koji je primat davao vijestima iz svijeta kolskih utrka te drugih sportskih disciplina, a sporedne su bile teme političke tematike (Miljanić, 2001 prema Vasilj, 2014: 18).

Kako je vrijeme odmicalo, uz tehnološki napredak, 19. stoljeće donijelo je pojavu prvih sportskih novinara u Sjedinjenim Američkim Državama, baš kao i prvi sportski izvještaj o boksačkom meču 1823. godine u New York Evening Postu. Neki od najpoznatijih sportskih medija ne samo u svjetskim, već i u europskim okvirima kao što su *La Gazzetta dello sport* i *l'Equipe* nastali su na prijelazu iz 18. u 19. stoljeće uz porast sportske čitateljske publike (Vasilj, 2014: 19).

Kako je sport prerastao okvire i polako se pretvarao u *moneymaking* mašinu s velikim marketinškim potencijalom, tako je i s vremenom raslo ulaganje u sportske novinare i izvjestitelje. Danas se od njih očekuje ne samo poznavaju većinu sportova, već i da kreiraju sadržaj koji će biti zabavnog karaktera, koji nudi puno više od pukog prenošenja informacija s lica mjesta koja se u sekundi može pronaći uz nekoliko klikova. Danas su televizijske kuće kao što su Fox Sports, BBC Sports, Sky Sports i druge ogledni primjer generiranja kvalitetnog sadržaja uz stručne suradnike i goste u specijaliziranim emisijama, te primjer širenja i na druge platforme za distribuciju sadržaja (društvene mreže, portali). Sličan primjer imaju i nekadašnje popularne sportske dnevne i tjedne tiskovine koje su se konvergiranom i digitalnom okolišu itekako fokusirale na opcije koje nudi cyber-prostor.

4.2 Specijalizirani sportski portali u Hrvatskoj

Promijenjena slika medijskih krajolika nije zaobišla ni hrvatsku medijsku scenu, pa tako i kad su u pitanju mediji usmjereni na sportske teme.

4.2.1 Sportske novosti

Najpoznatiji, ujedno i jedan od najstarijih sportskih dnevnih listova su *Sportske novosti* koje su posljednjih godina zbog odumiranja tiskanih izdanja fokus prebacile na digitalno izdanje.

Prvo izdanje „*najtiražnijeg i najpoznatijeg hrvatskog sportskog dnevnog lista*” (hanzamedia.hr, 2023) na inicijativu Miroslava Habuneka svjetlo dana ugledalo je u Zagrebu, 9. kolovoza 1945. godine, pod nazivom *Ilustrirane fiskulturne novine* (hzn.hr, 2019). Prvobitno se radilo o tjedniku koji je nastao kao nastavak dotadašnjih *Ilustriranih sportskih novosti* koje su u to doba, od 1936. do 1941. godine, bile najpoznatije predratne hrvatske sportske novine čiji je glavni urednik bio Vladimir Bičanić, da bi koncem prve godine izlaska, u prosincu 1945. promijenio ime u Narodni sport (isto).

Tijekom idućih godina sustavno je rasla učestalost izdavanja lista. U ožujku 1949. Narodni sport izlazio je dva puta u tjednu (u ponedjeljak i petak), da bi dvije godine kasnije, od 1951. učestalost tjednog tiskanja porasla na tri puta tjedno (isto). Godina koju posebno treba istaknuti

je 1962., kad ulaskom u sastav kuće *Vjesnik* dolazi do promjene naziva lista u onaj današnji – *Sportske novosti* (isto).

Od 2000. u vlasništvu su Europapress holdinga (od 2016. godine Hanza Medije), a zajedno uz tiskovine kao što su *Jutarnji list*, *Slobodna Dalmacija* te tjednike i specijalizirane tematske časopise, čine široku paletu brendova koje nude ovaj novinski izdavač kako u tiskanom, tako i u digitalnom obliku (hazamedia.hr, 2023). Već 75 godina svojeg postojanja *Sportske novosti* donose priče, izvještaje i reportaže s najvećih sportskih pozornica diljem svijeta, kolumne, intervjue kako s domaćim, tako i stranim sportašicama i sportašima, a 10. listopada 2019. godine proslavile su i jubilarni 20 000 broj (hzn.hr, 2019).

Digitalni oblik *Sportskih novosti* pojavio se u ožujku 2008. godine, a tada su glavne rubrike ispod kategorije „naslovnica“ bile domaći nogomet, strani nogomet, tenis, košarka, rukomet, automoto te ostali sportovi. Pored udarne vijesti na portalu nalazile su se rubrike aktualno i popularno, a također se moglo pristupiti sljedećim rubrikama: videoteka, fotogalerije, navijači, tablice i rezultati te live score (haw.nsk.hr, 2008).

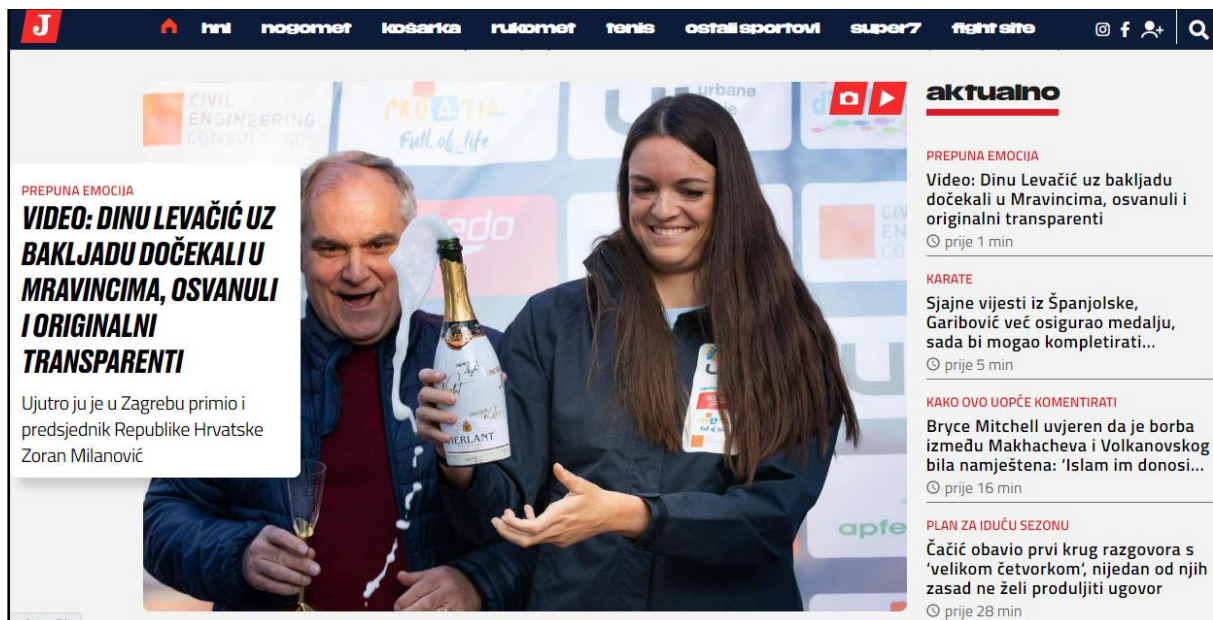
Slika 5: Naslovnica portala Sportskih novosti 19. lipnja 2008. godine

(Izvor: haw.nsk.hr, 2008.)

Izgled portala se kroz godine mijenjao, a usporedbi s ovim današnjim, većinske rubrike kojima se može pristupiti s početne stranice portala ostale su iste. Portal i dalje nudi svježije vijesti iz svijeta sporta i to kroz osam glavnih rubrika koje se, zajedno uz ikone koje klikom vode na društvene mreže portala, mogu pronaći na glavnom sučelju: HNL, nogomet, košarka, rukomet, tenis, ostali sportovi, super7 i fightsite. Udarna vijest zauzima najviše prostora na glavnoj stranici portala, a vijesti koje spadaju u „najčitanije” nalaze se ispod udarne vijesti, dok se nešto niže mogu pronaći one iz rubrike „aktualno” koja ispod posljednjeg članka nudi poveznicu na sve preostale aktualno objavljene članke koji se ne vide među prvih 11 članaka.

Slika 6: Naslovnica portala Sportskih novosti 22. ožujka 2023. godine

(Izvor: sportske.jutarnji.hr, 2023.)

Glavni urednik web izdanja, baš kao i tiskanog izdanja *Sportskih novosti* je Robert Šola, zamjenik glavnog urednika za web izdanje je Vladimir Zrinjski, a redakciju čini sedam urednika i novinara: Nikola Popović, Tihomir Hrga, Igor Krištafor, Mihovil Mekić, Slaven Knežević, Patrik Mršnik i Emir Fulurija (sportske.jutarnji.hr, 2023).

4.2.2 Sportnet

Najstariji specijalizirani sportski web portal SportNet nastao je u ožujku 2000. godine (supersport.hr, 2023). Od samog početka, cilj SportNeta bio je čitateljima “ponuditi besplatan izvor informacija o relevantnim sportskim događanjima u Hrvatskoj i svijetu 24 sata dnevno,

s naglaskom na hrvatske sportaše u zemlji i inozemstvu, uz želju da doprinesu promociji hrvatskog sporta kroz izvještavanje o svim sportovima i sportašima bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi” (sportnet.hr, 2005).

Kroz 23 godine čitateljima su donosili vijesti, izvještaje, reportaže, blogove i kolumne o raznim sportovima, neovisno o popularnosti kako samog sporta tako i razine natjecanja o kojoj se izvještava, uz suradnike i članove redakcije koji su svoje prve ozbiljne novinarske korake napravili upravo pišući za SportNet, a danas su se etablirali u svijetu sporta kao novinari sportskih redakcija raznih medija. Godine 2017. postali su dio RTL grupe (sportnet.rtl.hr, 2017), a od ožujka 2023. članom SuperSport grupe (sportnet.hr, 2023).

Slika 7: Naslovnica portala SportNet od 3. siječnja 2005. godine

(Izvor: haw.nsk.hr, 2005.)

Godine 2005. rubrike portala na početnoj stranici bile su nogomet, košarka, tenis, rukomet, vaterpolo, automoto, ostali sportovi te zimski sportovi, a s lijeve strane objavljenih tekstova moglo se glasati u anketama, pristupiti forumu portala te pristupiti rubrikama intervju, foto priča, pod Netovom lupom, i dame šutiraju te sportaši u mreži (haw.nsk.hr, 2005).

Slika 8: Naslovnica portala SportNet od 2. svibnja 2023. godine

(Izvor: sportnet.hr, 2023.)

Glavne rubrike portala danas su nogomet, košarka, rukomet, tenis, fanatik, statistika, igre i forum, uz poseban odjeljak svih sportova koji nudi padajući izbornik sa svim preostalim sportovima i razinama natjecanjima koje se pokrivaju na dnevnoj bazi, a korisnici se također mogu registrirati i koristiti forum portala gdje se razglaba o sportskim temama, ali i onima van svijeta sporta (sportnet.hr, 2023). Na glavnoj stranici najviše mjesta zauzima udarna vijest, a s desne strane nude se dvije rubrike: najnovije te najčitanije.

Glavni urednik portala je Branimir Korać, zamjenici glavnog urednika su Mihaela Bradovski i Dario Dodić, a u uredništvo spada i Petar Jenjić (isto). Suradnici portala su Jan Šneler i Ante Jukić, a fotografi Duje Bonačić, Martina Japundžić, Bruno Karadža, Kristijan Komarica, Yasuyuki Nagatsuka te Dejan Popek (isto).

4.3 Praćenje ženskog sporta u elektroničkim medijima

Problematika praćenja ženskog sporta se nažalost očituje i na području hrvatskog medijskog prostora, unatoč člankom definirane ravnopravnosti spolova Ustavom Republike Hrvatske. Upravo zato je Hrvatski olimpijski odbor u suradnji s Agencijom za elektroničke medije te Uredom za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske, u ožujku 2018. godine potpisao Sporazum o suradnji na projektu „Za veću vidljivost ženskih kolektivnih sportova u elektroničkim medijima”, uz Ministarstvo turizma i sporta Republike Hrvatske, Pravobraniteljicu za ravnopravnost spolova te Hrvatski paraolimpijski odbor koji također sudjeluju u projektu (hoo.hr, 2018).

Potpisu sporazuma i njegovom provođenju prethodilo je istraživanje koje je provela upravo Agencija za elektroničke medije, a poražavajući rezultati pokazali su da se sportašicama u sportskim minutama tri nacionalne televizije posvetilo manje od pet posto ukupnog vremena (hoo.hr, 2018). Zbog utjecaja kojeg imaju na kreiranje slike u društvu, mediji imaju osobitu odgovornost *„uklanjati stereotipe i svaki uzrok diskriminacije te, u slučaju sporta, doprinosti ostvarenju rodno nediskriminirajućih standarda i modela koji potiču i povećavaju veliku raznovrsnost sportskih aktivnosti koje postoje u pluralističkom društvu”* (zeneimediji.hr, 2019).

Zbog poboljšanja vidljivosti ženskog sporta Agencija za elektroničke medije je iduće godine izdala „Preporuke za bolje praćenje ženskog sporta u elektroničkim medijima“ uz prikaz brojnih primjera neravnopravnosti u prikazu ženskog i muškog sporta. Cjelokupni projekt prvi je takav u Europi, a nakon njegove realizacije su i neke druge zemlje krenule u misiju osvještavanja o problematici zastupljenosti ženskog sporta u svim medijima (hoo.hr, 2018).

Razvoj početnog projekta očituje se i u radionicama kojima su se odazvale sportašice, sutkinje te djelatnice sportskih administracija diljem hrvatskih gradova pod nazivom „Glas žena u sportu” koje su bile usmjerene na *„izjednačavanje tretmana sportaša i sportašica u medijima, smanjivanje rodnih stereotipa i seksizama prilikom praćenja sportašica u medijima, uz*

isticanje njihovih sportskih ostvarenja i rezultata”, a naglasak se stavio i na poboljšanje kvalitete komunikacije s predstavnicima medija (isto, 2018).

Godine 2019. kao segment šireg djelovanja Agencije za elektroničke medije osnovan je i portal „Žene i mediji“ s ciljem informiranja i osnaživanja žena, jačanja njihovog medijskog prikaza te ukazivanja na loše primjere medijskog prikaza žena kroz seksističku te stereotipnu prizmu (zeneimediji.hr, 2019). Portal je kao dio projekta Žene i mediji s radom započeo u okviru radne skupine Rod i mediji Mediteranske mreže regulatornih tijela čiji je član i Agencija za elektroničke medije (zeneimediji.hr, 2019).

Tri osnovna segmenta portala su (1) uvid u trenutno stanje žena u društvu (njihov položaj te sve nedaće s kojima su se susretale putem do vlastitog samoostvarenja), (2) praćenje rada institucija i nevladinih organizacija kako bi se stvorila jasna slika o prostoru za napredak po pitanju poboljšanja položaja žena u hrvatskom društvu te (3) objava sadržaja usmjerenog medijskom sektoru čiji se utjecaj na formiranje društvene svijesti, posebice kod rodno osjetljive tematike spomenuo ranije (isto).

Agencija za elektroničke medije te Vijeće za elektroničke medije nastoje projektom povezati sve relevantne dionike s ciljem kreiranja što kvalitetnijeg sadržaja, a partneri portala su Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, Pučka pravobraniteljica, Pravobranitelj za osobe s invaliditetom, Ured za ravnopravnost spolova, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo turizma i sporta, Državni ured za demografiju i mlade, Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva, Hrvatski olimpijski odbor, Hrvatski paraolimpijski odbor, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatsko društvo dramskih umjetnika, Udruga B.a.B.e., Ženska soba – Centar za seksualna prava, Caritas, Centar za ženske studije, Hrvatska obrtnička komora, Hrvatska zajednica županija te druge organizacije i pojedinci (isto).

5. Istraživanje

Temeljna zadaća ovog diplomskog rada bila je utvrditi zastupljenost sportova kojima se bave žene na specijaliziranim sportskim portalima Sportske.jutarnji.hr te Sportnet.hr. Unatoč velikom broju portala (posebice u posljednjih nekoliko godina), odabrani su upravo ovi zbog svoje duge povijesti izvještavanja i relevantnosti u svijetu praćenja sporta: portal Sportskih novosti je portal najpoznatije te jedne od najstarijih sportskih tiskovina, a s druge strane portal SportNet je najstariji specijalizirani sportski portal u Hrvatskoj.

Cilj istraživanja je utvrditi medijsku pokrivenost ženskih sportova, sportašica i njihovih sportskih uspjeha, ali i utvrditi kakva je uopće medijska „slika“ ženskog sporta na specijaliziranim sportskim portalima. Polazišna istraživačka pitanja ovog istraživanja imala su za cilj ustanoviti prisutnost ženskih sportova na odabranim portalima, utvrditi koji su to sportovi te koliko su uopće zastupljeni, o kojoj se razini natjecanja najčešće izvještava i jesu li sportašice medijski zanimljive samo kad osvoje medalje na velikim natjecanjima?

Vremenski okvir istraživanja bio je od 20. ožujka 2023. godine do 2. travnja 2023. godine. Naime, u ovom se periodu odvija jako puno natjecanja, bilo individualnih ili ekipnih, pa tako i onih kojima se bave žene. To je vrijeme kad se sportske sezone primiču kraju, bilo cjelokupno (kao što je to slučaj u skijanju u kojem sezona završava do ožujka) ili se odigravaju završnice nacionalnih i europskih klupskih prvenstava i kupova (kao što je slučaj to kod košarke, rukometa, odbojke, i tako dalje).

Riječ o kvantitativnom istraživanju koje koristi metodu analize sadržaja. Prema Goranu Milasu (2009: 500) radi se o istraživačkoj tehnici koja na objektivan i sustavan način kvantitativno opisuje sadržaj pojedinog aspekta komunikacije, no dodaje kako se radi o samo jednoj od niza definicija ove metode istraživanja što pokazuje kako se istraživači tijekom godina nisu mogli složiti oko najvažnijih odrednica iste. Kvantitativna istraživanja Milas (isto, 57) definira kao ona koja istraživaču pružaju brojčani opis istraživane pojave, redovito putem statističke analize i sažimanja izvornih podataka, a upozorava i na potencijalne netočno proizvedene zaključke ukoliko istraživač nije posve svjestan svih dimenzija izučavanog problema. Uz to treba dodati i da se uslijed prirode istraživanja radi o sekundarnoj građi, jer se istraživanje provodi na arhivskim podacima, u ovom slučaju objavljenim člancima na specijaliziranim sportskim portalima (isto, 488). Ono nudi brojne prednosti: najveća je mogućnost dolaženja do mnoštva podataka uz nisku cijenu i mali utrošak truda i vremena (isto, 57), ali i usporedna ili

longitudinalna praćenja koja su korištenjem alternativnih metoda u konačnici bila neizvediva ili preskupa (isto, 57). S obzirom na sve navedeno, kada se u obzir uzme broj uzoraka koji su analizirani prilikom istraživanja te kategorije analitičke matrice, kao i sve prednosti i mane (kao što je primjerice površnost rezultata), za ovaj rad je u konačnici odabrana kvantitativna metoda istraživanja.

Prema Milasu (isto, 506), sastavne elemente istraživačkog postupka čini pet koraka. Uzorkovanje je prvi korak, a čini ga odabiranje relevantnih istraživačkih odrednica koje su dostupne i za potencijalna buduća istraživanja slične tematike (isto, 507). Drugi korak čini određivanje jedinica analize odnosno dijelova sadržaja koji dopuštaju odvojenu obradu, a podrazumijeva primarnu zadaću koju svaki istraživač mora obaviti prije nego li uopće započne proces istraživanja (isto, 508).

U istraživanju ovog diplomskog rada jedinica analize podrazumijeva članke objavljene na dva odabrana specijalizirana sportska portala. Treći korak čini određivanje sadržaja kategorija analitičke matrice. Milas tvrdi kako je potrebno svaku jedinicu analize procijeniti u odnosu na unaprijed određene klasifikacijske kategorije koje odražavaju ciljeve istraživanja te omogućuju odgovore na postavljene probleme (isto, 509).

Četvrti korak je proces kodiranja, a Milas ga definira kao postupak kojim se sirovi podaci sustavno provode u unaprijed definirane kategorije čime se dopušta precizan opis sadržajnih obilježja za istraživački problem (isto, 510).

Za potrebe istraživanja izrađena je analitička matrica koja sadrži 15 klasifikacijskih kategorija, a svaka od njih ima svoj kod: analizirani specijalizirani portal (kod 1), period objave članka (kod 2), sport (kod 3), autor/ica članka (kod 4), spominjanje isključivo sportašica (kod 5), vrsta članka (kod 6), nacionalnost sportašica (kod 7), povod objave (kod 8), razina natjecanja (kod 9), mjesto objave članka (kod 10), prikaz sportašice na fotografiji (kod 11), izvor fotografija (kod 12), elementi senzacionalizma (kod 13), elementi privatnog života (kod 14) i popratne izjave (kod 15).

Peti, ujedno i posljednji korak podrazumijeva statističku analizu podataka, a sami rezultati mogu se iščitati kroz tri zasebna različita cilja statističke analize podataka: sažimanje podataka, otkrivanjem povezanosti među podacima te povezivanjem podataka dobivenih analizom sadržaja s onima koji su prikupljeni iz alternativnih izvora ili putem alternativnih metoda (isto, 514), a za istraživanje u ovom diplomskom radu odabrano je sažimanje podataka kojim će se

potvrditi ili pak oboriti postavljene hipoteze ovog istraživanja. Hipoteze su nepotvrđene tvrdnje, pretpostavke ili pak provizorna tumačenja odnosa između iskustvenih podataka ili teorijskih konstrukata (Marx, 1963 prema Milas, 2009: 28), a njena temeljna zadaća je usmjeravanje istraživanja koja tek formulacijom takve vrste pretpostavki poprimaju karakter teorijske provjere (Milas, 2009: 28).

Hipoteze postavljene u ovom istraživanju su:

H1: Zastupljenost izvješćivanja o sportašicama manja je od 10% ukupno objavljenog sadržaja na istraživanom specijaliziranom sportskom portalu.

H2: Na istraživanim specijaliziranim sportskim portalima češće se izvještava o ekipnim nego individualnim sportovima kojima se bave žene.

H3: U sadržaju specijaliziranih sportskih portala zastupljenije su inozemne sportašice.

H4: Kratke novinarske forme (vijesti i izvještaji) su najkorištenije prilikom izvještavanja o sportašicama na istraživanim specijaliziranim sportskim portalima.

Zbog lakšeg pregleda i sistematizacije, u prikazu rezultata portal Sportske.jutarnji.hr postaje kratica SN, a portal Sportnet.hr postaje kratica SPN.

6. Rezultati istraživanja

Ukupan broj svih objava koje su se tijekom istraživanog perioda od dva tjedna, pojavile na istraživanim portalima bio je 1496 (N=1496), od čega je 889 objava zatečeno na portalu Sportskih novosti, a 607 na portalu Sportnet. Prednjači portal SN koji je, u prosjeku, objavljivao oko 63 objave po danu, dok je portal SPN u prosjeku imao oko 43 dnevne objave.

Broj ukupnih objava u promatranom razdoblju (od 20. ožujka do 2. travnja 2023.), o ženskom sportu na promatranim portalima bio je 55 (SN) i 62 (SPN).

Tablica 1 donosi dinamiku objava po tjednima istraživanja.

Tablica 1: Dinamika objava po tjednima istraživanja

	PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
SN	4	5	4	3	10	3	6
SPN	6	3	3	6	5	3	4
SN	1	4	1	3	2	4	5
SPN	5	2	4	10	5	3	3

Portal SN je u prvom tjednu istraživanja objavio najviše članaka vezanih uz ženski sport u petak – njih sveukupno 10, a najmanje u četvrtak i subotu – samo tri članka, dok je portal SPN najviše članaka objavio u ponedjeljak i četvrtak – njih ukupno šest, a najmanje u srijedu i subotu, svega tri članka. U drugom tjednu istraživanja portal SN objavio je najviše članaka posljednjeg dana u tjednu – pet u nedjelju, a najmanje u ponedjeljak te srijedu kada je objavljen samo jedan članak o sportašicama. S druge strane, u drugom tjednu istraživanja portal SPN je najveći broj članaka objavio u četvrtak – sveukupno 10, dok je najmanje objavljeno u utorak – samo dva članka.

Najzastupljeniji sport jednak je na oba analizirana portala u prvom tjednu istraživanja kojeg donosi tablica 2.

	SN	SPN
Prvi tjedan istraživanja	<p>Nogomet, košarka, taekwondo, judo, mačevanje, šah, gimnastika, višeboj, paraboćanje, parakarate = 0</p> <p>Rukomet, plivanje, squash, veslanje, boks = 1</p> <p>Karate, automoto = 2</p> <p>Odbojka = 3</p> <p>Skijanje = 4</p> <p>Stolni tenis = 5</p> <p>Atletika = 6</p> <p>Tenis = 9</p>	<p>Nogomet, tenis, automoto, squash, veslanje, judo, mačevanje, šah, gimnastika, višeboj, paraboćanje, boks, parakarate = 0</p> <p>Košarka, skijanje, taekwondo = 1</p> <p>Atletika, stolni tenis = 2</p> <p>Rukomet, karate = 3</p> <p>Odbojka = 4</p> <p>Tenis = 12</p>

Tablica 2: Zastupljenost sportova u prvom tjednu istraživanja

Kod portala SN se o tenisu pisalo u devet analiziranih članaka, dok je kod portala SPN ukupno 12 članaka u kojima je tema bio tenis. Drugi najzastupljeniji sport na portalu SN jest atletika koja je tema osam članaka, pet članaka posvetilo se stolnom tenisu, četiri skijanju, tri odbojci, dva karateu i automotu, a po jedan članak posvećen je rukometu, plivanju, squashu, veslanju i boksu. Sportovi o kojima portal SN nije pisao u prvom tjednu istraživanja su nogomet, košarka, taekwondo, judo, mačevanje, šah, gimnastika, višeboj, paraboćanje te parakarate. Portal SPN je četiri članka posvetio odbojci, drugom najzastupljenijem sportu u prvom tjednu istraživanja. Slijede rukomet i karate sa tri članka, atletika i stolni tenis bili su tema dva, a košarka, skijanje te taekwondo jednog članka. Sportovi o kojima portal SPN nije pisao u prvom tjednu istraživanja su nogomet, tenis, automoto, squash, veslanje, judo, mačevanje, šah, gimnastika, višeboj, paraboćanje, boks te parakarate.

Jednako stanje zamjetno je i u drugom tjednu istraživanja portala: ponovno se najviše pisalo o tenisu, što prikazuje tablica 3.

	SN	SPN
Drugi tjedan istraživanja	<p>Rukomet, košarka, odbojka, stolni tenis, karate, automoto, squash, veslanje, mačevanje, višeboj, paraboćanje = 0</p> <p>Nogomet, plivanje, skijanje, taekwondo, šah, gimnastika, parakarate, boks = 1</p> <p>Judo = 2</p> <p>Atletika = 3</p> <p>Tenis = 7</p>	<p>Skijanje, atletika, taekwondo, automoto, squash, veslanje, šah = 0</p> <p>Nogomet, stolni tenis, karate, mačevanje, gimnastika, višeboj, paraboćanje, parakarate = 1</p> <p>Rukomet, košarka, odbojka, plivanje, judo = 2</p> <p>Tenis = 14</p>

Tablica 3: Zastupljenost sportova u drugom tjednu istraživanja

Kod portala SN radi se o sveukupno sedam članaka, dok je kod portala SPN brojka duplo veća – objavljeno je sveukupno 14 članaka čija je tematika tenis. Portal SN tri članka posvetio je atletici, dva judu, jedan nogometu, plivanju, skijanju, taekwondou, šahu, gimnastici, parakarateu i boksu. Sportovi o kojima se nije pisalo u drugom tjednu istraživanja su rukomet, košarka, odbojka, stolni tenis, karate, automoto, squash, veslanje, mačevanje, višeboj te paraboćanje. Portal SPN je po dva članka posvetio rukometu, košarci, odbojci, plivanju i judu, a po jedan nogometu, stolnom tenisu, karateu, mačevanju, gimnastici, višeboju, paraboćanju i parakarateu. Sportovi o kojima portal SPN nije pisao u drugom tjednu istraživanja su skijanje, atletika, taekwondo, automoto, squash, veslanje te šah.

Po pitanju autorstva objavljenih članaka, kod portala SN dominiraju novinari specijaliziranog portala – 35 članaka djelo su Deana Bauera, Renate Beluhan, Roberta Krnjića, Vedrana Božićevića, Ante Šakića, Miroslava Krpana, Siniše Božića, Emira Fulurije, Vida Brzice ili Ivana Jelkića. 18 članaka preuzeto je od drugih medija (preneseno je sa portala Hrvatske izvještajne novinske agencije, HINA-e), a samo jednom radilo se o promotivnom članku bez potpisanog autora. Jednaka je situacija i kod drugog analiziranog portala kada je o autorstvu riječ. Najveći broj članaka - ukupno 42 objavljena na portalu SPN potpisuju novinari specijaliziranog portala: Mihaela Bradovski, Petar Jenjić te Branimir Korać. 20 članaka preuzeto je od drugih medija: 17 članaka preuzelo se sa HINA-e, dva članka preuzeta su sa

portala Hrvatskog športskog saveza sportova, a jedan sa portala Hrvatskog nogometnog saveza).

Više od polovice članaka kod oba analizirana portala izvještavaju isključivo o sportašicama. Kod portala SN riječ je o 30 članaka, dok je kod portala SPN brojka nešto veća, sveukupno njih 37. U 25 članaka kako portala SN tako i SPN spominju se i rezultati sportaša koji se natječu na istom natjecanju u muškoj konkurenciji (ili je pak u pitanju konkurencija mješovitih parova). Među korištenim novinarskim formama prilikom izvještavanja o sportašicama koje prikazuje tablica 4, najdominantnija je vijest.

	SN	SPN
Novinarska forma o kojoj se radi u objavljenom članku	<p>Vijest = 26</p> <p>Izvještaj = 22</p> <p>Intervju = 6</p> <p>Analitički izvještaj = 1</p>	<p>Vijest = 38</p> <p>Izvještaj = 24</p> <p>Intervju = 0</p> <p>Analitički izvještaj = 0</p>

Tablica 4: Zastupljenost novinarskih formi u analiziranom periodu

Kod portala SN pod vijest spada 26 analiziranih članaka dok je kod portala SPN riječ o 38 analiziranih članaka. Druga najkorištenija novinarska vrsta jest izvještaj pod koji spada 22 objavljena članka na portalu SN, a kod portala SPN radi se o ukupno njih 24. Ostale novinarske vrste prisutne su samo u člancima portala SN: šest puta riječ je bila o intervjuu, dok samo jedan članak spada pod analitički izvještaj.

Kada je riječ o sportašicama i njihovoj nacionalnosti koju prikazuje tablica 5, u člancima se najviše piše o domaćim sportašicama.

	SN	SPN
O kojim se sportašicama piše u objavljenom članku	<p>Domaćim = 22</p> <p>Stranim = 19</p> <p>Domaćim i stranim = 14</p>	<p>Domaćim = 33</p> <p>Stranim = 12</p> <p>Domaćim i stranim = 17</p>

Tablica 5: Zastupljenost nacionalnosti sportašica o kojima se izvještava

Kod portala SN radi se o 22 članka dok su kod portala SPN tema sveukupno 33 članka. Kod prvobitno spomenutog portala slijede članci u kojima se spominju isključivo strane sportašice – u pitanju je 19 članaka dok su kod portala SPN druga najzastupljenija tema članci koji istodobno govore i o domaćim i o inozemnim sportašicama. S druge strane, upravo je ta kategorija najmanje zastupljena kod portala SN – u samo 14 članaka, dok je kod portala SPN najmanji broj članaka u kojima se spominju isključivo strane sportašice – njih 12.

Najčešći povod objave članka o sportašicama bilo je redovito izvještavanje o ostvarenom uspjehu odnosno rezultatu u prvenstvenom ili pak kup natjecanju. Portal SN objavio je 26 članaka takve tematike, dok je kod portala SPN to kategorija u koju spada 44 članka. Kod portala SN potom slijede članci koji spadaju u kategoriju ostalo – njih ukupno 13. Kod portala SPN u istoj kategoriji piše se o sedam članaka, dok je druga najzastupljenija kategorija povoda objave članka najava nadolazećeg natjecanja u koju spada njih 11. Portal SN u prethodno navedenoj kategoriji ima objavljen članak više, sveukupno 12, a u samo četiri članka piše se o neočekivanom uspjehu ostvarenom rezultatom. U posljednje navedenoj kategoriji portal SPN nema niti jedan objavljeni članak. Najučestalija razina natjecanja o kojoj se izvještavalo o sportašicama u člancima, koju prikazuje tablica 6, jest pojedinačna konkurencija.

	SN	SPN
O kojoj je razini natjecanja riječ	<p>Pojedinačna = 39</p> <p>Ekipna = 10</p> <p>Reprezentativna = 4</p> <p>Pojedinačna i ekipna = 2</p>	<p>Pojedinačna = 37</p> <p>Ekipna = 12</p> <p>Reprezentativna = 12</p> <p>Pojedinačna i ekipna = 1</p>

Tablica 6: Zastupljenost razine natjecanja o kojoj se izvještava

Kod portala SN radi se o 39 članaka, dok je kod portala SPN riječ o 37 objavljenih članaka. Portal SN u 10 članaka izvještavao je o ekipnoj razini natjecanja, u četiri o reprezentativnoj razini dok je u samo dva članka bilo istodobnog pisanja o pojedinačnoj i ekipnoj konkurenciji. S druge strane portal SPN je u analiziranom periodu jednak broj članaka posvetio ekipnoj i reprezentativnoj razini natjecanja – njih 12, a samo jednom se u članku izvještavalo o pojedinačnoj i ekipnoj konkurenciji.

Glede mjesta objave članka, portal SN je četiri puta kao glavnu, udarnu objavljenu vijest imao članak o sportašicama, dok se u rubrici „najčitanije” koja se nalazi u drugoj trećini portala mogao pronaći samo jedan članak. Preostali članci (uz prvobitno spomenute) mogli su se pronaći u donjem dijelu stranice portala u rubrici “svi objavljeni članci..” Kada je riječ o mjestu objave članka kod portala SPN, svaki novoobjavljeni članak pojavljuje se s desne strane ekrana u sklopu rubrike „najnovije” koja se mijenja ovisno o novonastalom materijalu, a s pojavom istog, članci se pomiču ispod udarne vijesti na naslovnoj stranici portala (uz pripadajuću fotografiju), u drugu trećinu naslovnice portala. Niti jedan članak objavljen u analiziranom periodu nije bilo moguće pronaći u rubrici „najčitanije” koja se nalazi pored one najnovije objavljenih članaka, a samo jedan objavljeni članak bio je udarna, glavna vijest na portalu.

Najveći broj popratnih fotografija uz objavljene članke prikazuju sportašice na sportskim borilištima. Kod portala SN radi se o 36 članaka, a slijede fotografije koje ne prikazuju sportašice – njih 8, već sportaše ili sportske dužnosnike, s naglaskom da se u tim člancima fokusira na rezultate u muškim kategorijama ili pak govori o donesenoj odluci koja se tiče sportašica i sporta kojim se bave. Treća najzastupljenija kategorija fotografija je ona u kojoj

prikazuju samo glavu sportašice – ukupno pet fotografija. Kod tri fotografije prikazuje se sportašica van sportskih borilišta, u dvije kao objekt, te samo jednom u društvu sportaša, i to kada je riječ bila o zajedničkom ostvarenom uspjehu. Kod portala SN brojka je još i veća – 44 fotografije prikazuju sportašice na sportskim borilištima, a njih 16 ne prikazuje sportašice već sportaše, sportske dužnosnike ili pak sportsku opremu (teniski reket, lopticu, košarkašku loptu, atletsku stazu, i slično). Po jedna fotografija prikazuje sportašicu van sportskih borilišta (na potpisu ugovora) te u društvu sportaša kada je također bila riječ o zajednički ostvarenom sportskom uspjehu, a u analiziranim člancima nije bilo niti jedna fotografije koja je prikazivala samo glavu sportašice, ili ju pak prikazivala kao objekt.

Najveći broj izvora popratnih fotografija uz objavljene članke čine alternativni foto servisi s kojima surađuju portali kao što su Cropix, EPA, EJU, AFP, Kolektiff, Profimedia, Foto Olimpik, Getty Images i Pixabay. Kod portala SN riječ je o 43 slučaja od kojeg najveći broj čine fotografije koje su preuzete od Cropixa (njih 13). Osmam fotografija preuzeto je s društvenih mreža (Instagram, Twitter ili Facebook) ili pak službenih stranica kluba, saveza i natjecanja (službene stranice Hrvatskog taekwondo saveza). Jednom je fotograf bio službeni fotograf portala SN Miroslav Krpan, dok preostale tri fotografije uz popratni članak nisu imale naveden izvor. S druge strane, kod portala SPN riječ o 28 fotografija koje potpisuju strane foto agencije, a najveći broj istih djelo je EPA-e (njih 17). Kod 20 fotografija nije bilo jasno navedenog izvora, a 12 puta iskoristile su se fotografije preuzete sa službenih stranica saveza, klubova ili pak samog natjecanja (Hrvatski rukometni savez, FIBA, Rukometni klub Podravka, Hrvatski gimnastički savez, Hrvatski školski športski savez, Zagreb Ladies Open). Samo dvije analizirane fotografije fotografirali su službeni fotografi portala Kristijan Komarica i Dejan Popek.

U 49 analiziranih članaka na portalu SN nisu uočeni elementi senzacionalizma. U 6 njih isti su vidljivi u samom naslovu: u članku o dugoprugašici Kari Goucher pod naslovom „*Šokantna ispovijest Amerikanke hrvatskog porijekla: Osjetila sam kako mu prst ide gdje ne bi trebao*”, o američkoj tenisačici Jessici Peguli pod naslovom „*Nikad nije prošla dalje od četvrtfinala Grand Slama, a bogatija je od Nadala, Federera i Serene zajedno*”, o odbojkašici Winifer Mariji Fernandez pod naslovom „*Sjećate li se nje? Očarala je svijet pa nestala, a sada opet mami uzdahe provokativnim fotografijama*”, o bivšoj vozačici formule 3 Carmen Jordi pod naslovom „*FOTO: Dan ludila bivše vozačice i atraktivne manekenke: Otišla na zahvat, pa dvaput pregazila zaposlenicu klinike*”, o sudionicama Grand Prix šahovskog turnira u New

Delhiju pod naslovom „*Skandal epskih razmjera na svjetskoj razini u sovjetskom stilu: Histerična si, udaj se i kuhaj boršč*”, te o hrvatskoj sutkinji Ivani Martinčić koja je sudila finale ženske Lige prvaka pod naslovom „*VIDEO: Hrvatica u Ligi prvaka izvela potez koji je mnoge ostavio u čudu, ovo se u nogometu rijetko vidi!*” S druge strane, kod portala SPN niti jedan od 62 objavljenih članaka nema obilježja senzacionalizma.

Nadalje, od 55 analiziranih članaka portala SN, u njih osam spominje se privatni život sportašice, a najčešće se radi se o crticama iz djetinjstva (u pet članaka), trenutnoj zdravstvenoj situaciji ili pak iskustvu opisanom u memoarima, kao što je to slučaj kod prethodno spomenute Kare Goucher. Kod portala SPN nema članaka koji sadrže elemente privatnog života sportašica.

Po pitanju popratnih izjava u člancima objavljenim u analiziranom periodu, portal SN u 27 članaka ima barem jednu izjavu. 17 članaka sadrži izjavu sportašice, s naglaskom da se u šest članaka radi o intervjuima. U tri članka prenose se i izjave kako sportašica tako i sportaša, u dva članka ujedno i izjava trenera ili izbornika, a u njih pet prenesena je i izjava ostalih sportskih aktera kao što su predsjednici sportskih saveza, sportskih federacija ili direktora turnira. U 28 analiziranih članaka nema niti jedne izjave, a za razliku od drugog analiziranog portala, nema izjava sportašica i drugih aktera unutar istog analiziranog članka. Kod drugog analiziranog portala SPN sveukupno 37 članaka sadrži barem jednu izjavu, od toga najveći broj izjava prethodno navedenih ostalih sportskih aktera – njih 18. Devet članaka prenosi izjavu sportašica, četiri trenera ili izbornika, a po tri članka prenose riječi sportaša i sportašice istodobno te sportašice uz ostale sportske aktere. Preostalih 25 analiziranih članaka portala SPN ne prenose niti jednu izjavu.

6. Rasprava

Analizirani portali su u odabranom periodu istraživanja od 20. ožujka do 02. travnja 2023. godine objavili 1496 članaka, od toga 889 na portalu SN, a 607 na portalu SPN. Portal SN je tijekom analiziranog perioda objavio ukupno 55 članaka o kojima se izvještava o sportašicama, dok je portal SPN objavio 62 članka jednake tematike. Tijekom istraživanja analizirano je ukupno 117 članaka. Sama brojka analiziranih ukupno analiziranih članaka govori kako se o sportašicama češće izvještavalo na portalu SPN.

Prva hipoteza istraživanja je glasila:

H1: Zastupljenost izvješćivanja o sportašicama manja je od 10% ukupno objavljenog sadržaja na istraživanom specijaliziranom sportskom portalu i s obzirom na prethodno navedene brojke, ista je djelomično potvrđena ovim istraživanjem. Ukupno 10% objavljenog sadržaja bilo bi, kada se brojka zaokruži, ukupno 89 članaka dok je brojka objavljenih članaka na istraživanom specijaliziranom sportskom portalu u prvom slučaju 55 što potvrđuje hipotezu. No kod drugog istraživanog specijaliziranog sportskog portala 10% ukupno objavljenog sadržaja bi nakon zaokružene brojke značilo da se objavilo manje od 61 članka, dok je ukupna brojka u analiziranom periodu za jedan broj veća – na portalu SPN objavila su se 62 članka u kojima se izvještava o sportašicama.

Sport o kojem se najviše izvještavalo jest tenis kojem je portal SN posvetio 15, a portal SPN 26 članaka u analiziranom periodu, a brojka hrvatskih predstavnica (ali i predstavnika uz čije su se rezultate spominjali i oni u ženskoj konkurenciji te su tako i ti članci ušli u analizu) kao i brojka turnira koji su se protezali u navedenom periodu pridonijela je tim brojkama – na ATP turniru u Miamiu nastupale su Donna Vekić i Petra Martić, a na ITF turnirima u Mariboru, Palmanovi, Jakarti te Murskoj Soboti Tena Lukas, Antonija Ružić, Lucija Ćirić Bagarić, Jana Fett i Tara Würth. Nakon što su hrvatske tenisačice završile svoj nastup, analizirani portali prenosili su daljnji tijek natjecanja, s naglaskom da je portal SPN više članaka sveukupno posvetio hrvatskim tenisačicama (19) u odnosu na portal SN (samo pet, dok je stranima posvetio 10). Drugi najzastupljeniji sport kod portala SN jest atletika koja je tema 11 analiziranih članaka. Najviše se pisalo o povijesnom uspjehu hrvatske maratonke Matee Parlov Koštro (u tri članka) koja je u Hannoveru postavila osobni rekord te istrčala normu za nadolazeće Olimpijske igre u Parizu 2024. godine, a preostali članci pokrivali su rezultate atletskog mitinga proljetnog dijela sezone te Pariškog i Zagrebačkog proljetnog maratona.

Sport koji je drugi po broju članaka na portalu SPN jest odbojka koja je tema šest analiziranih članaka, a svi navedeni govore o hrvatskim odbojkašicama. Najavljuje se nadolazeće Svjetsko prvenstvo u U19 kategoriji koje se održava u Hrvatskoj, izvještava o pripadajućem ždrijebu ali treba istaknuti i kako se pokrivalo i Školsko državno prvenstvo u odbojci održano u Poreču te završnica domaćeg odbojkaškog prvenstva odnosno prethodno kolo istog koje se najavilo u jednom od analiziranih članaka. Sudeći po broju sportova o kojima se najviše izvještavalo kod jednog i drugog portala možemo ustanoviti da ovisno o broju sportašica te turnira na kojima nastupaju, ali i plasmanu kojeg ostvare, uspjeh zasigurno generira i veći broj objavljenih članaka.

Druga hipoteza je glasila:

H2: Na istraživanim specijaliziranim sportskim portalima češće se izvještava o ekipnim nego individualnim sportovima kojima se bave žene i ista je ovim istraživanjem opovrgnula. Naime, od 107 analiziranih članaka, čak 96 izvještava o individualnom sportu, a samo 21 članak o ekipnim sportovima.

Glede autorstva analiziranih članaka kod prvog analiziranog portala, ukoliko se ne radi o devet novinara te novinarku redakcije portala SN (koji su autori 35 članaka), najčešće se prenose članci sa stranica Hrvatske izvještajne novinske agencije (njih 18) dok je samo jedan članak bio promotivnog karaktera, što sugerira kako se ne radi o „*copy-paste*” procesu iz drugih izvora, već se izvjesno vrijeme posvetilo medijskoj pokrivenosti sportova kojima se bave žene te njihovim uspjesima. Po pitanju autorstva jednako stanje je i kod portala SPN gdje su 42 članka djelo novinarku te dva novinara, a ukoliko je riječ o prenošenju vijesti, također se najviše citira HINA (17 članaka), a tri puta riječ je bila o alternativnim izvorima kao što su Hrvatski sportski savez sportova te Hrvatski nogometni savez.

Najveći postotak članaka kako kod portala SN (55%) tako i portala SPN (gotovo 60%) izvještava isključivo o sportašicama. Prilikom istraživanja u analitičku matricu dodala se kategorija u kojoj se u članku istodobno javljaju novinarske forme koje istodobno izvještavaju o sportašicama te sportašima. Kod oba portala takva situacija javila se u 25 analiziranih članaka prilikom čega treba istaknuti kako se, ukoliko je o takvom sportskom ishodu bilo riječ, većinski naglasak stavljao na uspjeh sportašica, a dio članaka pokrivaio je sportove u kojima su istovremeno nastupali i muški predstavnici ili su se pak natjecali parovi, kao što je to primjer

sa paraboćanjem i koji su na World Boccia Intercontinental Challengeru u Zagrebu osvojili zlato u konkurenciji BC4 parova.

Ukupno analizirana 22 članka portala SN, izvještavaju o uspjesima domaćih sportašica. Odmah potom slijede članci o stranim sportašicama (ukupno 19 članaka), a još jednom se prilikom istraživanja morala dopuniti analitička matrica kategorijom koja pokriva izvještavanje kako o domaćim, tako i stranim sportašicama (u 14 članaka) uz digresiju kako se najčešće radilo o člancima u kojima se najavljuje iduća protivnica domaćih sportašica te njen put do određene faze natjecanja sporta u kojem će se (u idućem kolu) suočiti sa hrvatskom predstavnicom, kao što je to bio slučaj prilikom izvještavanja o teniskim turnirima. Portal SPN također najčešće objavljuje članke koji pokrivaju uspjehe domaćih sportašica – u sveukupno 33 članka, a odmah potom slijedi dodana kategorija u kojoj se 19 puta istovremeno izvještavalo o domaćim i stranim sportašicama. Tema preostalih 12 članaka su inozemne sportašice te njihovi postignuti uspjesi ili pak nedaće na tom putu kao što su primjerice pretrpljene ozljede na turniru.

Treća hipoteza istraživanja je glasila:

H3: U sadržaju specijaliziranih sportskih portala zastupljenije su inozemne sportašice što nije potvrđeno ovim istraživanjem. Prethodno navedene brojke pokazuju kako se češće izvještava o domaćim sportašicama.

Četvrta hipoteza je glasila:

H4: Kratke novinarske forme (vijesti i izvještaji) su najkorištenije prilikom izvještavanja o sportašicama na istraživanim specijaliziranim sportskim portalima i ista se potvrdila u ovom istraživanju. Najučestalija novinarska forma prilikom izvještavanja o sportašicama je vijest – kod portala SN radi se o 26 članaka, a kod portala SPN o 38 članaka, što i ne treba čuditi s obzirom na karakteristike novinarskih formi korištenih u *online* novinarstvu, ali i brzinu informacija i brojku članaka koji se svakodnevno objavljuju i koji teško zaokupljaju pažnju čitatelja ukoliko su dužeg formata. Slijedi izvještaj kao druga najčešća novinarska vrsta u analiziranim člancima – na portalu SN javlja se 22 puta, a na portalu SPN 24. Treba istaknuti kako se u analiziranom periodu preostale novinarske vrste ostale novinarske vrste kao što su intervju (šest članaka) i analitički članak mogu pronaći samo na portalu SN, što nije slučaj sa portalom SPN.

Redovito izvještavanje o ostvarenom uspjehu najčešći je povod izvještavanja o sportašicama u analiziranom periodu koji ćemo pronaći kod oba portala. 26 članaka koji donose ostvarene rezultate bilo u prvenstvenom ili pak kup natjecanju pronašlo se na portalu SN dok je kod portala SPN ta brojka puno veća – u ukupno 44 članka što čini gotovo 70% analiziranih članaka, a treba istaknuti kako su se najave nadolazećih natjecanja u 12 odnosno 11 članaka mogle pronaći na oba portala, čime se pokazuje pomak u smjeru pokrivanja sportova kojima se bave žene ne samo kad se uspjeh dogodi, već kada ga se i željno iščekuje. Portal SN u 13 članaka koji spadaju pod „ostalo”, drugu najzastupljeniju kategoriju piše o nadolazećim akvizicijama za pojedini klub, skandalima u kojima su upletene bivše sportašice, životnoj borbi s bolešću ili pak trenutnoj rang listi bogatstva u određenom sportu, a sedam članaka jednake tematike objavljeno je na portalu SPN. U preostalu kategoriju u kojoj se piše o neočekivanom uspjehu ostvarenom rezultatom spada samo četiri članka na portalu SN, dok kod portala SPN nema niti jednog koji bi se svrstao u tu kategoriju.

Po pitanju pojedinačne ili pak ekipne konkurencije, najčešća tema analiziranih članaka bila je pojedinačna razina natjecanja koja je kod portala SN tema 39 članaka, a kod portala SPN 37, čemu paralelu možemo povući sa tenisom o kojem se najviše izvještavalo, ali i koji je imao najviše aktivnih natjecanja i sportašica u konkurenciji za plasman u analiziranom periodu. Samo 10 članaka izvještava o ekipnoj razini natjecanja kod portala SN, četiri o reprezentativnoj razini u kojima se najavljuju bilo nadolazeća prvenstva ili pak okupljanja reprezentacije uz pripadajuće popise igračica, a samo dvaput su istovremeno tema bile sportašice u pojedinačnoj i ekipnoj konkurenciji. Kod portala SPN preostala brojka članaka raspodijeljena je na 12 članaka u kojima se pisalo o ekipnoj i reprezentativnoj razini natjecanja čime se očituje veći naglasak stavljen na reprezentativna natjecanja u odnosu na prvobitno analizirani portal, a samo jedan članak govorio je istovremeno o pojedinačnoj i ekipnoj konkurenciji.

Stavka koja jasno ocrtava sliku ženskog sporta u medijima je mjesto objave članka: portal SN je samo četiri puta kao udarnu vijest imao članak o sportašicama. Jednom je u pitanju bila hrvatska sportašica Dina Levačić i njen doček na splitskom aerodromu, drugi put u pitanju bio članak u kojem je američka dugoprugašica po prvi puta javno progovorila o seksualnom nasilju kojeg je pretrpjela za vrijeme svoje igračke karijere (a isti je bio jedini koji se mogao pronaći dva dana za redom u rubrici najčitanije što uvelike duguje naslovu: „Šokantna ispovijest Amerikanke hrvatskog porijekla: Osjetila sam kako mu prst ide gdje ne bi trebao”), treći put članak onaj o zaradi skijaša i skijašica nakon po završetku tekuće sezone, a četvrti o češko-

američkoj tenisačici Martini Navratilovoj koja je pobijedila tešku bolest. Preostali članci bili su smješteni u pojedinačnim rubrikama kojima pripadaju, ili su se mogli pronaći ukoliko se klikne na prikaz svih članaka u rubrici aktualno (treba istaknuti i to da nema posebne rubrike za ženski sport, a većina sportova na portalu smještena je u rubriku pod nazivom ostali sportovi, a kada se klikne na članak, rubrika je *sportmix*). Kod portala SPN svaki od objavljenih članaka moglo se pronaći u zasebnoj kategoriji pod nazivom najnovije s desne strane početne stranice portala, pored glavne vijesti koja je u fokusu, što uvelike doprinosi vidljivosti uspjeha ženskog sporta za razliku od prvog analiziranog portala. No treba istaknuti kako svakodnevne nove vijesti vrlo brzo „istisnu” iz prvog plana vijesti o sportašicama što i ne treba čuditi uslijed česte promjene rasporeda članaka uzrokovane novonastalim materijalom koji „istisne” do tad objavljene članke iz prvog plana. S druge strane, niti jedan članak o sportašicama nije bio među najčitanijima, a tek jedan objavljeni članak - onaj o nastupu hrvatske tenisačice Donne Vekić na ATP-u u Miamiu bio je glavna vijest nakon objave.

Popratne fotografije iznad naslova članka najčešće prikazuju sportašice na sportskim borilištima - portal SN u 36 članaka, a portal SPN u 44 članka, a treba dodatno istaknuti i to kako su samo dvije fotografije (objavljene na portalu SN) prikazivale sportašice kao objekt. No ono što nudi bolji uvid u odnos prema ženskom sportu jest brojka izvora fotografija: kod portala SN samo jednom je izvor fotografija bio službeni fotograf portala Miroslav Krpan (kada je u pitanju bio intervju sa hrvatskom vozačicom automobilskih utrka), a kod portala SPN tri koje su djelo Kristijana Komarice i Dejana Popeka. Većina fotografija na oba portala preuzela se od stranih foto agencija (jedina domaća čije se fotografije koriste jest Cropix koja je autor 13 fotografija članaka sa portala SN, ujedno najviše kada uspoređujemo sa svim ostalim foto agencijama= što potvrđuje da se na lice mjesta ne ide, te da se pribjegava preuzimanju fotografija što sa aktualnog natjecanja o kojem se izvještava ili pak fotografijama koje su se povukle iz arhive nekog prethodno odigranog natjecanja.

Promatraju li se analizirani članci u kontekstu elemenata senzacionalizma, samo šest članaka na portalu SN sadrže elemente istog što čini svega 3,3% ukupno analiziranih članaka. S druge strane portal SPN nema niti jedan članak u kojem su vidljivi elementi senzacionalizma, oblika izvještavanja s kojim se moglo susresti u svijetu današnjeg novinarstva, no treba istaknuti kako isti nije glavni predmet ovog istraživanja već je kategorija po želji autorice dodana u analitičku matricu u svrhu kategorije koja se može promatrati u budućim, opsežnijim istraživanjima te tematike. Elementi iz privatnog života kod portala SPN nisu uočeni, a kod portala SN svedeni

su ponovno na jednoznamenasti broj - u osam članaka moguće je pronaći bilo crtice iz djetinjstva koje su služile u kontekstu priče o usponu i uspjehu sportašice (bez naglaska na trenutni ili prethodni ljubavni status), informacije o zdravstvenom stanju svjetski poznate sportašice (slučaj članka koji govori o Martini Navratilovoj), ali također i priču o neugodnom iskustvu kojeg je doživjela američka dugoprugašica Kara Goucher. Fokus je na ostvarenom rezultatu, bez dodatnih pozadinskih informacija o privatnom životu i stanju u istom - osim ako sama priroda članka ne nalaže da se spomene period djetinjstva i mladosti.

Mjesta za napredak svakako ima u segmentu izjava koje se pojavljuju u člancima: portal SN u 27 članaka prenosi barem jednu izjavu i od toga 17 sportašica (s naglaskom da se u šest članaka radi o intervjuu), tri članka uz izjavu sportašice sadrže i izjavu sportaša (kada se radi o natjecanju i sportu u kojem oboje sudjeluju pojedinačno ili u konkurenciji parova), u dva su prenesene riječi izbornika ili trenera ekipe dok se u pet članaka javljaju i ostali sportski akteri kao što su predsjednici saveza, odbora ili gradonačelnici gradova u kojima će se održati natjecanje koje se najavljuje, kao što je to slučaj kod WTA Makarska Opena. Izjave koje se prenose su preuzete sa službenih stranica saveza, prenesene nakon što su izrečene pred TV kamerama, objavljene na društvenim mrežama ili pak samo navedene u tekstu bez jasnog izvora, uz iznimke članaka o dočeku Dine Levačić, o uspjehu Matee Parlov Koštro te najave nastupa na Grand Prixu Barbare Matić kada se stupilo u kontakt sa sportašicama (ili bilo na licu mjesta kao što je primjer dočeka Dine Levačić) i kada su se prenijela njihova razmišljanja u više od dvije - tri rečenice. Veću brojku izjava prenio je portal SPN - 37 članaka ima barem jednu izjavu, a 18 njih nekog od ostalih sportskih aktera, samo devet članaka sadrži izjave sportašica, četiri trenera ili izbornika te tri članka istodobno prenose izjavu sportašice i sportaša uz ostale aktere. 25 članaka portala SPN ne sadrži niti jednu izjavu, a u današnje vrijeme povezanosti puno je lakše doći do izjava sportašica čak i ako se ne može otići direktno na lice mjesta, posebice kod uspjeha domaćih sportašica o kojima se najviše i piše bez obzira o kojem je sportu riječ. Ukoliko se u trenutku objave ne može do istih, članak se nakon upita može dopuniti kako ne bi sve ostalo samo na prenošenju rezultata u određenom dijelu natjecanja i popratnih brojki.

7. Zaključak

Provedeno istraživanje pokazalo je da na najdugovječnijim specijaliziranim sportskim portalima ima mjesta za ženski sport, no i dalje je to višestruko manja brojka (ukupno 117) u odnosu na sve preostale članke (njih 1496) objavljene u analiziranom periodu. Unatoč prvobitnoj misli kako će učestaliji biti članci koji izvještavaju o stranim sportašicama, istraživanje je pokazalo kako su one domaće najčešća tema što bez sumnje doprinosi vidljivosti te pospješuje percepciju ženskog sporta u državi, bez obzira o kojem je sportu riječ. No treba istaknuti kako se izvještava ne samo o sportovima koji bi se svrstali u sami vrh glede zarade i popularnosti ženskog sporta kao što su tenis, košarka ili pak odbojka, već i o pojedinim medijski nezastupljenijim sportovima kao što je gimnastika, stolni tenis, judo ili karate. Pohvalno je i izvještavanje o sportovima na školskoj, županijskoj i državnoj razini o čemu je izvještavao portal sportnet.hr, što ujedno spada u jedno od rijetkih terenskih izvještavanja s lica mjesta. Osim manjka reportera, manjak je i službenih fotografa koji bi pratili neko natjecanje, što djelomično oslikava percepciju prema disciplinama u kojima se natječu sportašice kada nije riječ o europskom ili primjerice svjetskom prvenstvu, već o turnirima ili mitinzima. Za pohvalu je izvještavanje isključivo o konkretnim sportskim dometima, bez senzacionalističkih naslova ili naglasaka na segmente iz privatnog života (osim ako se ne radi o segmentima iz djetinjstva koji su gradili sportsku priču neke sportašice). Segment na kojem se uvelike mora poraditi jest komponenta izjava unutar članaka, no promatrajući istu treba u obzir uzeti i dostupne resurse svake od redakcija, brzinu izvještavanja (jer nekad novinar nije u mogućnosti pričekati izjavu, već što prije mora objaviti tekst) te podjelu poslova unutar istih koja se razlikuje od portala do portala.

Na koncu ovog diplomskog rada zaključujem kako je izvještavanje o sportašicama na specijaliziranim sportskim portalima i dalje „u povojima.” Mjesta za napredak uvelike ima, jer je ženski sport (posebice u Hrvatskoj) u proteklih nekoliko godina ispisao neke od najljepših priča u povijesti naše države. Pravilno izvještavanje o njemu po svim etičkim pravilima novinarstva, ali i učestalo izvještavanje uvelike će doprinijeti pozitivnijoj percepciji ženskog sporta kojeg se neće promatrati samo u kontekstu izoliranih uspjeha koji se dogode jednom u određenom periodu, već će ga se kontinuirano promatrati korak po korak koji je gradio veliki uspjeh. Jer, kako sutra očekivati neku novu Blanku Vlašić, Ćamilu Mičijević ili Mateu Jelić ako o njihovim uspjesima, van okvira velikih natjecanja, nemamo gdje čuti?

Smatram kako ovaj diplomski rad može poslužiti kao baza za niz tema koje se mogu istraživati u kontekstu percepcije sportašica u medijima. Nerijetko se o uspjesima hrvatskih sportašica priča kao šokantnima, nevjerojatnima, iznenađujućima – a kontekst i pozadinska priča koja stoji iza njih nekad je puno zanimljivija od samog ostvarenog rezultata koji je šlag na tortu. Sport donosi toliko benefita, obogaćuje i van tog fizičkog segmenta, gradi karakter, gradi radne navike, osnažuje timski duh, a uspjesi u istom samo su „točka na i” onoga što sport može donijeti pojedincu, a upravo s tim na umu i sama sam nakon vlastitog sportskog puta odabrala onaj sportsko-novinarski na kojem želim pokušati doprinijeti vidljivosti ženskog sporta u medijima.

8. Literatura:

a) Knjige i članci:

1. Blanchard, Kendall (1985) *The Anthropology of Sport: An Introduction*. Westport: Praeger.
2. Bell, Richard C. (2008) *A History of Women in Sport Prior to Title IX*. The Sport Journal, Vol. 24. Online izdanje dostupno na: <https://thesportjournal.org/article/a-history-of-women-in-sport-prior-to-title-ix/> (Pristupljeno 01. svinja 2023. godine).
3. Boyle, Raymond i Haynes, Richard (2009) *Power Play: Sport, the Media and Popular Culture*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
4. Bradshaw, Paul (2017) *The Online Journalism Handbook: Skills to survive and thrive in the digital age (Longman Practical Journalism Series)*. London: Routledge.
5. Brautović, Mato (2011) *Online novinarstvo*. Zagreb: Školska knjiga.
6. Carini, Robert M. & Weber, Jonetta D. (2013) *Where are the female athletes in Sports Illustrated? A content analysis of covers (2000-2011)*. International Review for the Sociology of Sport, 48(2), 196-203. Online izdanje dostupno na https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1012690211434230?casa_token=R61hT76H7d4AAAAA:Uc2_g4q60bXL0gzGi-X59nLN1CU-afT_EfWoI4cHY7sEjzQfUqDO5HNhGeqMGSN5UQJCCtPx-DeJ (Pristupljeno 01. svibnja 2023. godine).
7. Clavio, Galen & Eagleman, Andrea N. (2011) *Gender and Sexually Suggestive Images in Sports Blogs*. Journal of Sport Management, 25(4), 295-304. Online izdanje dostupno na <https://journals.humankinetics.com/view/journals/jsm/25/4/article-p295.xml> (Pristupljeno 01. svibnja 2023. godine).
8. Clayton, Ben & Harris, John (2002) *Femininity, Masculinity, Physicality and the English Tabloid Press: The Case of Anna Kournikova*. International Review for the Sociology of Sport, 37(3-4), 397-413. Online izdanje dostupno na <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1012690202037004024> (Pristupljeno 02. svibnja 2023. godine).

9. Coubertin, Pierre de (1912), *The Women at the Olympic Games*, Olympism: selected writings. Lausanne: IOC, 2000, pp. 711–713. Online izdanje dostupno na https://library.olympics.com/Default/doc/SYRACUSE/65192/olympism-selected-writings-pierre-de-coubertin?_lg=en-GB (Pristupljeno 03. svibnja 2023. godine).
10. Foust, Jim (2011) *Online Journalism: Principles and Practices of News for the Web*. New York: Routledge.
11. Kyle, Donald G. (2003) *The Only Woman in All Greece: Kyniska, Agesilaus, Alcibiades and Olympia*. University of Illinois Press, *Journal of Sport History*, Vol. 30, No. 2 (Summer 2003), 183-203. Online izdanje dostupno na: <https://www.jstor.org/stable/43610326> (Pristupljeno 01. svibnja 2023. godine).
12. Malović, Stjepan (2005) *Osnove novinarstva*. Zagreb: Golden marketing.
13. Mihovilović, Maroje (2007) *Profesionalni novinar: Kako u vijesti otkriti temu (udžbenik i priručnik novinarstva)*. Zagreb: Profil.
14. Milas, Goran (2009) *Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
15. Moritz, Brian P. (2014) *Rooting for the story: Institutional sports journalism in the digital age*. Disertacija, Syracuse University.
16. Mučalo, Marina i Šop, Nikola (2008) Nova publika novih medija. *Informatologija*, 41, 2008. 1, 51-55.
17. Pravilnik o obveznom primjerku (Narodne novine, br. 17/19 i 98/99).
18. Schmidt, Hans C. (2016) *Women's sports coverage remains largely marginalized*. *Newspaper Research Journal*, 37(3), 275-298. Online izdanje dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/306071018_Womens_sports_coverage_remains_largely_marginalized (Pristupljeno 01. svibnja 2023. godine).
19. Sapunar, Marko (2004) *Osnove znanosti o novinarstvu*. Zagreb: vlastita naklada.
20. Vasilj, Miroslav (2014) *Sportsko novinarstvo*. Zagreb: Synopsis.

21. Woolum, Jane (1998) *Outstanding Women Athletes: Who They Are and How They Influenced Sports In America*. Phoenix: OryxPress.

b) Internet izvori:

1. archive.archaeology.org (2003) *Games for girls*. <https://archive.archaeology.org/online/features/olympics/girls.html> (Pristupljeno: 03. svibnja 2023. godine).
2. archive.google.com (2001) <https://archive.google/press/zeitgeist2001.html> (Pristupljeno 02. svibnja 2023. godine)
3. britannica.com (2023) <https://www.britannica.com/sports/Heraea-Games> (Pristupljeno: 03. svibnja 2023. godine).
4. carnet.hr (2023) <https://www.carnet.hr/o-carnet-u/> (Pristupljeno: 30. travnja 2023. godine).
5. espn.co.uk (2022) https://www.espn.co.uk/football/story/_/id/37631528/record-breaking-2022-women-euro-watched-365-million-globally (Pristupljeno 05. svibnja 2023. godine).
6. hanzamedia.hr (2023) <https://hanzamedia.hr/brend/sportske-novosti/> (Pristupljeno: 25. travnja 2023. godine).
7. haw.nsk.hr (2023a) <https://haw.nsk.hr/o-arhivu-weba/> (Pristupljeno: 24. travnja 2023. godine)
8. haw.nsk.hr (2008b) <https://haw.nsk.hr/publikacija/2161/sportskenovosti-hr> (Pristupljeno: 30. travnja 2023. godine)
9. haw.nsk.hr (2008c) <https://haw.nsk.hr/publikacija/51/sportnet-hr?page=1> (Pristupljeno: 20. travnja 2023. godine).
10. hoo.hr (2018) <https://www.hoo.hr/page/674> (Pristupljeno 25. travnja 2023. godine).
11. hrportali.com (2023) hrportali.com (Pristupljeno: 20. travnja 2023. godine).
12. hzsn.hr (2019) <https://www.hzsn.hr/hr/29-hzsn/hr/novosti/2882-kad-se-pogleda-povijest-sportskih-novosti-to-je-zapravo-povijest-hrvatskog-sporta> (Pristupljeno: 23. travnja 2023. godine).

13. net.hr (2021) <https://net.hr/sport/nogomet/ana-maria-markovic-jedna-od-najljepsih-nogometasica-svijeta-igra-za-hrvatsku-reprezentaciju-0296bfa2-47ca-11ec-8c47-4252fab0aa93> (Pristupljeno 30. travnja 2023. godine)
14. net.hr (2023) <https://net.hr/tema/ana-maria-markovic> (Pristupljeno 30. travnja 2023. godine)
15. niensports.com (2018) <https://niensports.com/wp-content/uploads/2021/01/Rise-of-Womens-Sports-1.pdf> (Pristupljeno 28. travnja 2023. godine)
16. obljetnica.hrt.hr Vremeplov. <https://obljetnica.hrt.hr/vremeplov?g=1990> (Pristupljeno: 24. travnja 2023. godine)
17. olympics.com (2021) <https://olympics.com/en/news/top-10-moments-gender-equality-in-sport-intl-equal-pay-day> (Pristupljeno 30. travnja 2023. godine)
18. olympics.com (2023) <https://olympics.com/ioc/gender-equality/gender-equality-through-time> (Pristupljeno: 30. travnja 2023. godine)
19. sportnet.rtl.hr (2017) <http://sportnet.rtl.hr/vijesti/500653/naslovnica/sportnethr-postaje-dio-rtl-mreze/> (Pristupljeno: 20. travnja 2023. godine).
20. sportnet.hr (2023a) <https://sportnet.hr/vijesti/575499/nogomet-supersport-hnl/sportnet-je-dio-supersport-obitelji/> (Pristupljeno 20. travnja 2023. godine).
21. sportnet.hr (2023b) <https://sportnet.hr/sportnet/kontakt/> (Pristupljeno: 20. travnja 2023. godine).
22. sportnet.hr (2023c) <https://sportnet.hr/> (Pristupljeno: 02. svibnja 2023. godine).
23. sportske.jutarnji.hr (2023a) <https://sportske.jutarnji.hr/sn/> (Pristupljeno: 22. ožujka 2023. godine).
24. sportske.jutarnji.hr (2023b) <https://sportske.jutarnji.hr/sn/web-static/impressum-15057231> (Pristupljeno 20. travnja 2023. godine).
25. theguardian.com (2021) <https://www.theguardian.com/football/2021/jun/26/younger-and-more-diverse-tvs-team-of-pundits-now-reflect-their-game> (Pristupljeno 01. svibnja 2023. godine)

26. vox.com (2016) More women will compete in Rio 2016 than in any other Olympics. <https://www.vox.com/2016/8/5/12386612/rio-olympics-2016-women> (Pristupljeno: 05. svibnja 2023. godine.)
27. zeneimediji.hr (2023a) <https://www.zeneimediji.hr/o-nama/zene-i-mediji/> (Pristupljeno: 29. travnja 2023. godine)
28. zeneimediji.hr (2023b) <https://www.zeneimediji.hr/osvrt-na-prvu-godinu-portala-zene-i-mediji/> (Pristupljeno: 29. travnja 2023. godine)
29. womensportinternational.org (2023) <https://womensportinternational.org/> (Pristupljeno: 03. svibnja 2023. godine)
30. worldhistory.org (2018) *Female Gladiators in Ancient Rome*. <https://www.worldhistory.org/article/35/female-gladiators-in-ancient-rome/> (Pristupljeno: 03. svibnja 2023. godine).
31. wtatennis.com (2023) <https://www.wtatennis.com/> (Pristupljeno: 03. svibnja 2023. godine).

9. Prilozi:

Prilog 1: Matrica istraživanja:

1. Na kojem specijaliziranom sportskom portalu je objavljen članak?

1. sportske.jutarnji.hr
2. sportnet.hr

2. U kojem periodu je objavljen?

1. prvom tjednu istraživanja (20. ožujak - 26. ožujak 2023. godine)
2. drugom tjednu istraživanja (27. ožujak – 02. travnja 2023. godine)

3. O kojem sportu je riječ?

1. nogomet
2. rukomet
3. košarka
4. tenis
5. odbojka
6. plivanje
7. skijanje
8. atletika
9. stolni tenis
10. taekwondo
11. karate
12. automoto
13. squash
14. veslanje
15. judo
16. mačevanje
17. šah
18. gimnastika
19. višeboj
20. paraboćanje
21. boks
22. parakarate

4. Tko je autor/ica objave?

1. novinar/ka specijaliziranog portala
2. drugi mediji od kojih se preuzeo članak
3. preuzeto od drugih medija
4. ostalo

5. Spominje li se samo sportašica / spominju li se samo sportašice?

1. da
2. ne (u sklopu su članka o sportašima)

6. O kojoj se vrsti vijesti radi?

1. vijest (do 10 redaka)
2. izvještaj (do pola stranice)
3. intervju
4. analitički članak (pola / cijela stranica)

7. O kojim se sportašicama radi?

1. domaćim sportašicama
2. stranim sportašicama
3. oboje

8. Koji je povod objave?

1. redovno izvještavanje o ostvarenom rezultatu (prvenstvo/kup)
2. neočekivan uspjeh ostvaren rezultatom
3. najava nadolazećeg natjecanja, okupljanja reprezentacije
4. ostalo

9. O kojoj se razini natjecanja radi?

1. pojedinačna
2. ekipna
3. reprezentativna

10. Gdje je članak objavljen (mjesto objave na portalu)?

1. udarna vijest na naslovnoj stranici portala
2. druga trećina portala (rubrike najčitanije, najnovije)
3. ostalo

11. Kako je prikazana sportašica / kako su prikazane sportašice na fotografiji?

1. na sportskim borilištima
2. van sportskih borilišta (u svakodnevnoj/formalnoj odjeći)
3. prikazuje samo glavu sportašice/a
4. kao objekt
5. u društvu sportaša
6. fotografija ne prikazuje sportašicu/e

12. Tko su izvori fotografija?

1. službeni fotografi sportskih portala
2. društvene mreže
3. preuzete su od drugih foto servisa
4. nema izvora fotografije

13. Jesu li uočeni elementi senzacionalizma?

1. da
2. ne

14. Spominje li se privatni život sportašica/e?

1. da
2. ne

15. Ima li popratnih izjava?

1. da
2. ne
3. da, ali i sportaša
4. da, ali i trenera ili izbornika
5. da, ali i ostalih sportskih aktera

Sažetak/Summary

Leonarda Pavić: **Zastupljenost sportašica na specijaliziranim sportskim portalima u Hrvatskoj.**

Cilj ovog diplomskog rada bio je utvrditi koliko i na koji način se izvještava o sportašicama i ženskom sportu generalno u sadržajima specijaliziranih sportskih portala sportske.jutarnji.hr te sportnet.hr u analiziranom dvotjednom periodu od 23. ožujka do 02. travnja 2023. godine. Istraživanje je pokazalo kako dominira izvještavanje o domaćim sportašicama, i to kroz kraće novinarske forme kao što su vijest i izvještaj, dok se intervju zajedno sa analitičkim izvještajem koristi u manjoj mjeri. Članci su najčešće bili tematike koja se ticala redovitog izvještavanja o ostvarenom uspjehu na prvenstvu ili u kup natjecanju, i to u pojedinačnoj natjecateljskoj konkurenciji, no vidljiv je jako slab prikaz ženskog sporta u vidu članaka koji su „zaslužili” glavnu, udarnu vijest na naslovnici. Jako je mala brojka i fotografa koji se šalju na mjesto događaja, već se pribjegava korištenju fotografija alternativnih foto agencija. Svega nekoliko članaka sadrži senzacionalističke naslove, privatni život sveden je u okvire izvještavanja o početnim sportskim koracima i okruženju u kojem su sportašice odrastale, a prostor za daljnji napredak vidljiv je u broji izjava u člancima analiziranih portala koji se ponajviše svode na prenošenje riječi izjavljenih za službene klupske ili reprezentativne kanale ili pak televizijske kamere. Uspjeh sportašica zaslužuje jednak tretman javnosti, a ovaj diplomski rad teži biti baza za buduća istraživanja upravo ove tematike, posebice kroz okvire *online* novinarstva.

Ključne riječi: ženski sport, online mediji, Sportske novosti, SportNet, Hrvatska

SUMMARY:

Leonarda Pavić: **Representation of Women in Sports: The Case of Specialized Sports Portals in Croatia.**

The goal of this thesis was to determine how much and in what way are female athletes and women's sports in general being reported in the contents of the specialized sports portals sportske.jutarnji.hr and sportnet.hr in the analyzed two-week period from March 23rd to April 2nd, 2023. The research showed that reporting on local female athletes dominates, through shorter journalistic forms such as news and reports, while interviews together with analytical reports are barely used. The articles were mostly about regular reporting on the success achieved in the championship or in the cup competition, and in the individual competitions,

but a very weak representation of women's sports is visible in the form of articles that deserved the main, breaking news article on the front page of the portals. There is also a very small number of official photographers who are sent to the scene of the event, and the use of photos from alternative photo agencies is mostly resorted to. Only a few articles contain sensationalist headlines, private life is reduced to the framework of reporting on initial sports steps and the environment in which female athletes grew up, and the room for further progress is visible in the number of statements in the articles of the analyzed portals, which are mainly reduced to the transmission of words declared to be official club or representative channels or television cameras. The success of female athletes deserves equal treatment from the public, and this graduate work aims to be the basis for future research on this topic, especially through the framework of online journalism.

Key words: women's sport, online media, Sportske novosti, SportNet, Croatia